

Més de 1.700 persones ja coneixen el mític temple d'August

Satisfacció entre els arqueòlegs, ja que un dels objectius d'aquesta excavació ha estat 'socialitzar el patrimoni'

A. Muñoz

La setmana passada, els responsables de les excavacions de la Catedral de Tarragona van confirmar la notícia més desitjada per tots: que el centre de culte oculta un temple que per les seves característiques podria ser el dedicat a l'emperador August. La notícia no va passar desapercebuda -s'ha parlat molt durant molts anys de la existència del mític temple- i és per això que les visites organitzades pels responsables de les excavacions en dues jornades de portes obertes han estat un gran èxit, amb més de 1.700 persones.

En total, es van fer dos torns de visites, el divendres per la tarda i el dissabte pel matí. Divendres van poder visitar el temple unes 700 persones i dissabte un miler més. En total, doncs, més de 1.700 persones, que van fer la visita en grups de 25 per qüestions d'organització. La visita començava per la nau lateral de la Catedral, on es projectava un Powerpoint explicatiu per facilitar la comprensió de l'excavació. Després, de manera individualitzada, es podia veure, in situ, la gran troballa.

"Estem cansats però molt satisfets", afirma un dels tres codirectors de la intervenció, l'arqueòleg del capítol catedralici Andreu Muñoz, qui ha afegit que "un dels nostres objectius quan vam començar aquesta excavació era la de socialitzar el patrimoni, i amb les xifres que hem tingut de visitants sens dubte ho hem aconseguit". Malauradament, aquestes 1.700 persones seran les úniques que podran visitar la troballa, ja que durant el mes d'agost no es faran visites i el dia 1 de setembre es començaran els treballs per cobrir els vestigis trobats. "És una llàstima, però per una qüestió de protocol de seguretat no podem fer més visites", ha explicat Muñoz.

Així, al setembre començaran els treballs per cobrir les restes trobades i la col·locació de l'enllosat de la Catedral, el primer dels passos a seguir en la remodelació del centre de culte. La feina dels arqueòlegs, però, no s'aturarà, ja que "ara comença el treball de laboratori. Hem de dibuixar, classificar, redactar tot el que hem trobat. El nostre objectiu és tenir llist l'estudi de la publicació el mes de desembre".

Sobre el futur que espera a la Catedral de Tarragona, Muñoz ha explicat que "ens agradaria continuar fent excavacions, dos com a mínim, per intentar comprendre el procés de construcció de la Catedral Medieval". Tot i això, l'arqueòleg ha explicat que "això serà en un temps", ja que "primer hem de tenir estudiat tot el que hem trobat i poder comprendre-ho, ja que no té sentit anar obrint forats quan encara no tens estudiat tot el que has trobat".

Hallado el templo de Augusto bajo la catedral de Tarragona

Los restos encontrados ponen fin a 300 años de un gran enigma arqueológico

ORIOL MARGALEF
Tarragona

Se sabía el cómo, el qué y hasta el cuándo. Pero no el dónde. Tras tres siglos de acalorada discusión científica, una excavación arqueológica en la nave central de la catedral de Tarragona acaba de arrojar pruebas físicas del gran recinto que la ciudad consagró en el siglo I d.C. al culto del emperador Augusto. Hasta ahora, las únicas evidencias de este templo no eran nada palpables. Había que buscarlas en monedas y en fuentes históricas. Tras tocar sus cimientos, según los cien-

en las crónicas del historiador Tácito, quien explica que en el 15 d.C. una delegación de tarracenses pidió permiso al sucesor de Augusto, el emperador Tiberio, para bastir un templo que diese "ejemplo a otras provincias".

Los prohombres de Tàrraco tenían motivos para estar agradecidos al difunto Augusto. El todopoderoso emperador, que había residido dos años en Tarragona, fue un impulsor de la profunda transformación urbanística y monumental que experimentó la ciudad como capital administrativa, entre los siglos I y II d.C. Dar con los restos del simbólico templo de Augusto, elevado a la categoría de mito, se convirtió en uno de los enigmas más enredados a los que se han enfrentado los estudiosos de la antigüedad clásica.

Siguiendo la lógica histórica, según los responsables de la excavación, el templo de Augusto fue erigido en lo más alto de Tarragona, allí donde siempre se ha manejado el poder en la ciudad. La superposición de estructuras —primero, una basílica visigótica (s. VI) y posteriormente la actual catedral gótica (s. XIII-XIV), con la misma disposición física— borró todo vestigio visible del antiguo poder romano. Por eso nada, o casi nada, queda de ese fabuloso templo de ocho columnas corintias. El edificio, que tenía unas dimensiones parecidas al

Una imagen de los restos hallados bajo la nave central de la catedral de Tarragona

Los arqueólogos quieren más

■ "Nos gustaría seguir excavando, ahora en el eje axial, para poder ver el final del templo". La arqueóloga del Ayuntamiento, Imma Teixell, ponía ayer sobre la mesa del arzobispado la petición para una segunda campaña de excavaciones el año que viene en la catedral. En la cola del templo, los científicos esperan encontrar frag-

mentos cerámicos que ayuden a precisar lo que no se ha conseguido ahora, la datación exacta del templo.

El arzobispo de Tarragona, Jaume Pujol, se mostró receptivo ante esta petición, aunque habrá que encontrar la manera para que las excavaciones no afecten al culto religioso. El levantamiento de losas de la catedral —por

primera vez— se ha hecho coincidir con otras obras de restauración interna. Isabel Rodà, directora del Institut Català d'Arqueologia Clàssica, puso este caso de buena pero infrecuente colaboración entre el Ayuntamiento, el arzobispado y el ICAC como ejemplo que seguir para futuras intervenciones del patrimonio.

El edificio, de los más grandes del mundo romano, tenía las dimensiones del Partenón de Atenas

tíficos, el enigma queda resuelto. "Por fin tenemos ante nosotros el emblemático templo de Tàrraco, aquel que todo el mundo había buscado", explicó ayer Isabel Rodà, directora del Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), una de las instituciones que han colaborado en la excavación. El templo en cuestión aparece reproducido en monedas de la época, y

Partenón de Atenas y era uno de los más grandes del mundo romano, acabó sucumbiendo a la metamorfosis urbana, y sus materiales, repartidos en un sinfín de construcciones posteriores, como la catedral.

Durante este mes de julio, un equipo de arqueólogos del arzobispado, el Ayuntamiento y el ICAC ha excavado 32 metros cuadrados en la nave central de la ca-

tedral. Su búsqueda no era ciega. Partían de las conclusiones de un estudio con radiosondas practicado hace tres años, y que sin levantar una sola losa puso de relieve la existencia de grandes estructuras bajo suelo. Las excavaciones, que terminaron el miércoles, han permitido documentar una parte de la cimentación inferior del templo y de la escalinata de acceso. "La estructura del templo se

situaba un metro y medio por encima de la actual cota de la catedral. Por las características de los cimientos, creemos que podían sustentar un edificio de 37 metros de altura", explicó Josep Maria Maciàs, del ICAC.

Se ha encontrado también piezas ornamentales de mármol. Esta tarde y mañana por la mañana se podrán visitar las excavaciones. Luego se taparán. ■

HISTORIA ■ LA 'PRIMERA PIEDRA' SE PUSO EN EL AÑO 15

El templo que Tarraco dedicó a Augusto medía 25 metros de alto

Sólo Roma y las capitales de las provincias del Imperio tuvieron un modelo como el tarraconense, con fachada de ocho columnas

POR CARLES GOSÁLBEZ

En el año 15 los tarraconenses decidieron levantar un templo de grandes proporciones, el primero dedicado al emperador Augusto, como informó el historiador Tácito. Han pasado 1.995 años y la construcción romana, de la que sólo quedan unos vestigios, ha vuelto a ser noticia de alcance.

El equipo de arqueólogos co-dirigido por Josep Maria Macias (ICAC), Imma Teixell (Ayuntamiento) y Andreu Muñoz (Arquebisbat) han concluido que los restos hallados a escasos centímetros del suelo de la Catedral corresponden a un templo romano de grandes proporciones.

«No podemos verificar de manera absoluta que se trate del templo dedicado a Augusto, pero una serie de evidencias hacen que consideremos el hecho des-

de una alta probabilidad», manifestaron ayer los arqueólogos durante la presentación de las conclusiones de la excavación.

El templo tenía una fachada de ocho columnas. Este modelo se construía únicamente en Roma y en las capitales de las provincias del Imperio. Ahora se sabe que el edificio en la parte más elevada del montículo de Tarraco alcanzaba un ancho de 27 metros, medía 35 de largo y su altura era de 25 metros.

El análisis del pavimento romano ha permitido saber que tenía un grosor de 2,40 metros. Aplicado en la actualidad, facilitaría la construcción de un edificio de 37 metros de alto.

Más elevado que la Catedral

La pavimentación de la Catedral está a 1,30 metros por debajo de la plaza de época romana, en la que dominaba el templo. Las estructuras de ese período localizadas por los arqueólogos correspondían a la base de las escaleras.

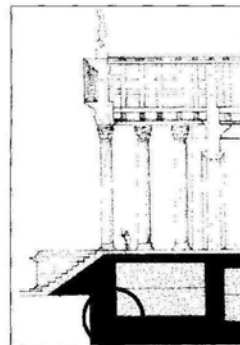
La investigación ha aportado que la primitiva catedral visigótica no se levantó en la zona excavada, por lo que los arqueólogos aconsejan abrir una nueva cata a la altura del crucero del templo actual, donde los estudios de georradar realizados en 2007 detectaron la presencia de

Aspecto de la Catedral y de la cata arqueológica, ayer durante la rueda de prensa en el templo. FOTO: LLUÍS MILLÁN

Maqueta del templo de Colchester, primero levantado por los romanos en Britania. Como el de Tarraco, tenía ocho columnas en la fachada. A la derecha, dentro del círculo, zona de la Catedral que se ha excavado. FOTO: DT

37 metros

Edificio que se podría hacer hoy con los cimientos del templo

estructuras realizadas por el hombre.

'Estamos abiertos a todo'

El decano del Capítulo de la Catedral, Miquel Barbarà, manifestó que en el Arquebisbat «estamos abiertos a todo lo que sea necesario, pero estudiaremos en su momento la posibilidad de abrir una nueva cata arqueológica».

En este contexto, el arzobispo Jaume Pujol comentó que «desde el primer momento hemos

defendido la idea de sumar esfuerzos y publicaremos con orgullo los resultados de la excavación».

La directora del Institut Català d'Arqueologia Clàssica, Isabel Rodà, dijo que «el templo de Tarraco era uno de los más grandes del Imperio». Mientras, la teniente de alcalde de Patrimonio, Rosa Rossell, destacó que «por primera vez se ha hecho un trabajo claro, sin esconder nada».

carlesg@diaridetarragona.com

El arzobispado no descarta excavar en otra zona de la nave central de la Catedral

Jornades de portes obertes a la Catedral per veure les excavacions

La tarda de divendres i el matí de dissabte, els assistents podran veure com s'ha avançat

Amb motiu de la finalització dels treballs arqueològics d'aquest primer sondeig realitzat al subsòl de la catedral de Tarragona i atès l'interès que s'ha demostrat per aquest projecte, l'ICAC, l'organisme que se n'encarrega, vol compartir els resultats preliminars amb els ciutadans i és per això que conviden a tothom qui vulgui a assistir a les jornades de portes obertes previstes per al proper divendres 30 de juliol de 17 a 20 hores o bé dissabte 31 de 10 a 13 hores.

La visita estarà guiada pels membres de l'equip investigador que ha estat treballant en aquesta intervenció i s'articularà en torns, en funció del nombre d'assistents.

Els ciments del temple d'August ja s'endevinen sota terra a la Catedral

Avui a la tarda i demà al matí es podran fer visites guiades per veure les troballes de l'excavació

V. CASTILLO

«És un dia de goig per a l'arqueologia, perquè podem demostrar que tenim el temple d'August aquí», va assegurar Isabel Rodà, directora de l'Institut Català d'Arqueologia Moderna. Ni ella ni la resta de persones implicades en l'excavació podien amagar ahir la seva emoció en presentar les conclusions preliminars de la intervenció arqueològica realitzada al terra de la Catedral, com l'arquebisbe de Tarragona, Jaume Pujol, que va parlar d'un «dia històric per a la ciutat». Els descobriments apunten que el misteriós temple d'August a Tàrraco estaria, amb tota probabilitat, sota aquest monument actual.

Al petit espai de l'excavació, que ocupa uns 32 m² aproximadament, s'han descobert restes de murs de diferents èpoques. Un d'ells seria del període romà, un altre visigòtic del segle VI, i fins i tot un tercer segle XIV. El mur romà i la cimentació d'*opus caementicium* (un ciment molt utilitzat en l'època romana) serien part de la cimentació del centre i de les seves escales d'accés.

CRISTINA AGUILAR

Les restes arqueològiques tornaran a ser soterrades sota el terra original de la Catedral tarragonina.

A tot això s'ha de sumar una aigüera de l'antiga catedral visigòtica, així com altres restes ceràmiques, marbres decorats i una moneda de Jaume I.

Les restes arquitectòniques tornaran a ser soterrades sota l'enrajolat original de la Catedral, ja que els investigadors han descar-

tat la possibilitat d'instal·lar un vidre al terra per tal que puguin ser observades. Això provocaria l'aparició de fongs i no afavoriria la correcta conservació dels vestigis, completament documentats ja. Com a alternativa, s'hi instal·larà un plafó informatiu amb totes les dades.

Abans que això passi, els tarragonins podran realitzar visites guiades a aquests vestigis gràcies a la col·laboració dels experts implicats en la excavació. Serà durant les jornades de portes obertes, avui de cinc a vuit de la tarda i demà, de deu del matí a una del migdia.

Els bons resultats obten-

guts en aquesta investigació arqueològica fan que els professionals no descartin realitzar una segona fase per estudiar la continuïtat de les restes en la zona posterior a l'actual altar major. A més, cap a finals d'any es podrien publicar els resultats finals de la tasca de laboratori que encara està per fer.

PATRIMONI ➤ Les excavacions han eliminat els dubtes dels experts sobre la construcció de sota terra

La catedral de Tarragona s'aixeca sobre el temple romà d'August

MARIA MORELL
TARRAGONA

El magnífic temple d'August, una de les escasses construccions romanes amb una façana de vuit columnes, va servir de plataforma per a la catedral de Tarragona. L'excavació duta a terme a la nau central de la basílica catòlica durant un mes així ho ha confirmat. Ahir, en la presentació dels resultats a peu dels treballs, els arqueòlegs no podien amagar la seva satisfacció.

"És un dia històric, podem demostrar amb dades científiques i fefaents que aquí hi ha el temple d'August", deia Isabel Rodà, directora de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), assenyalant els 35 metres quadrats de l'excavació que han posat punt final a tres segles de recerca i debats entre els experts arqueòlegs.

La hipòtesi que situava el temple presidint el fòrum provincial ha estat, finalment, encertada. L'equip interdisciplinari, format per l'ICAC, el capítol de la catedral, l'Ajuntament de Tarragona i 25 especialistes ha localitzat la part inferior de la fonamentació de l'edifici.

En compliment del principi acceptat i no escrit entre els investigadors de ser prudents, Andreu Muñoz, arqueòleg del capítol de la catedral, va puntualitzar que "no podem constatar científicament que sigui el temple dedicat a August, perquè no hem trobat cap placa que ho digui, però hi ha evidències que ho demostren".

Les troballes de les restes del temple d'August sota el terra de la nau de la catedral de Tarragona. EFE

El lloc de culte era majestuós, octàstil i d'una alçada de més de 35 metres

Els arqueòlegs faran de guies a les jornades de portes obertes avui i demà

Aquestes evidències són les vuit columnes –tècnicament, un temple octàstil– i dos fragments de marbre de Proconès. La fonamentació que s'ha trobat del temple té una fondària de 2,3 metres que, segons Muñoz, avui dia podria suportar un edifici de 37 metres d'alçada. El temple dedicat a l'emperador romà tenia 35 metres de llargada i 30 d'amplada.

Imma Teixell, arqueòloga municipal, confia poder datar el temple, que fins ara se situava al segle I. Ara l'equip estudiarà totes les troballes, amb la

intenció d'aprofitar que la catedral està en plenes obres de rehabilitació per fer més excavacions. Un cop estigui tot documentat, es tornarà a tancar i, a finals d'any, es publicaran els resultats, segurament en forma de llibre.

Des de l'època visigoda

El fet que el sector excavat fos verge des del segle XIV, quan es van col·locar les lloses del terra, proporciona als investigadors una valuosa informació estratigràfica. S'han trobat restes de la primitiva catedral

visigoda i de les transformacions que va experimentar l'espai de culte des del segle V. El majestuós temple d'August ja era història a l'època visigoda, tal com revela un mur del segle VI que descansa sobre els seus fonaments. Un fragment de ceràmica del segle VIII és l'últim vestigi fins a la baixa edat mitjana.

L'ICAC organitza dues jornades de portes obertes, avui i demà, amb visites guiades pels arqueòlegs entre les excavacions que s'han fet al cor de la catedral. •

El subsuelo de la catedral de Tarragona esconde el buscado Templo de Augusto

Salud Muñoz

Finalmente, **tras 300 años de discusiones**, las excavaciones realizadas en la catedral de Tarragona han constatado que lo que se esconde bajo la basílica son los cimientos del **templo romano dedicado a Augusto**. La intervención, sin embargo, no ha permitido determinar el periodo exacto de su construcción.

Con todo, el equipo que ha llevado a cabo los trabajos, hechos conjuntamente entre el Ayuntamiento de Tarragona, el arzobispado y el Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), tan sólo ha tardado 24 días en llegar a estas conclusiones, tras hallar evidencias que demuestran la presencia del templo. El equipo encontró los cimientos del templo, de más de 2 metros, y restos de la escalinata.

Tanto Josep Maria Macias y Andreu Muñoz, coordinadores del equipo de arqueólogos que han participado en las excavaciones, como la directora del ICAC, Isabel Rodà, se mostraron satisfechos por el descubrimiento y destacaron que se trata de un día "histórico" para Tarragona.

A pesar de que las excavaciones no han finalizado, durante el viernes y el sábado, el campo de trabajo podrá ser visitado por los ciudadanos, en unas **jornadas de puertas abiertas**, en respuesta a las más de 8.000 visitas que ha recibido el blog de las excavaciones.

Es confirma que sota la Catedral es troben els fonaments del Temple d'August

En un futur es podrien realitzar noves intervencions per tal de poder datar l'època constructiva exacte del temple

Pili Domínguez

Aquest dijous s'han donat a conèixer els resultats preliminars de les excavacions arqueològiques dutes a terme durant aquest mes de juliol al subsòl de la Catedral de Tarragona per part dels arqueòlegs de l'Ajuntament, l'ICAC i el capítol de la Catedral, Imma Teixell, Josep Maria Macias i Andreu Muñoz respectivament, juntament amb un equip de 28 persones. Així, es confirma, després de 300 anys de discussió, que sota l'edifici de la Catedral es troben els fonaments del temple romà que presidí el recinte de culte del Fòrum Provincial de Tàrraco.

Aquest temple situava la seva façana a partir de la meitat de la segona navada de la catedral medieval i d'acord amb les proves geofísiques realitzades al 2007 el final de la seva estructura es troba a l'alçada del transsepte. La seva amplada ocupa tota l'amplada de la nau central i gran part dels laterals. La modulació resultant permet afirmar que el temple tenia 8 columnes. El temple cal emmarcar-ho en un moment determinat del segle I dC, tot i que la intervenció no ha permès determinar el període exacte de la seva construcció. Per aquesta raó, tant la tinent d'alcalde de Patrimoni, Rosa Rossell, com la directora de l'ICAC, Isabel Rodà, han demanat a l'Arquebisbat poder fer futurs convenis per poder acabar de veure el final del temple.

Segons Teixell, la intenció és en un futur poder seguir l'eix axial fins al transsepte, "sabem que és el temple d'August però ens falta datar-lo i una nova intervenció ens ajudaria a fer-ho i a aproximar-nos a la primitiva catedral". Des de l'Arquebisbat, s'han mostrat oberts a estudiar la iniciativa amb molt d'interès però de cara al futur.

Les estructures que han pogut ser localitzades corresponen a la part inferior de la fonamentació de l'edifici. Es distingeix una gran estructura, a la manera d'un gran mur amb una amplada de 1,80m formada per pedres irregulars, morter i diferents capes de reblerts constructius i un nucli extens d'opus caementicium (formigó romà) amb una profunditat de 2,3 m i una resistència capaç de sustentar un edifici actual de 37 m d'alçada. La gran estructura podria correspondre a la part inferior de la fonamentació de l'escala de la façana del temple i probablement pot actuar com a estructura perimetral en planta de la fonamentació del temple.

Tota una sèrie d'evidències porten a verificar que es tracta del temple dedicat a l'emperador August. El temple és octàstil, es troba envoltat per una plaça porticada. En el decurs de la intervenció s'han trobat elements d'escultura arquitectònica en diferents tipus de marbre com Luni-Carrara d'Itàlia o el Giallo antico de Tunísia. Dos d'aquests elements són de marbre proconès, que és un marbre grec que segons les fonts històriques diuen que el temple d'August va ser reformat en temps de l'emperador Adrià utilitzant aquest tipus de marbre.

A partir de mitjans del segle V es documenten transformacions al recinte de culte, l'aparició d'un mur datat al segle VI sobre el formigó romà evidencien que aquest va ser desmantellat a l'època visigoda per reaprofitar els materials constructius.

Finalment s'ha pogut documentar la originalitat del paviment medieval que data del segle XIV. L'enllosat tornarà a col·locar-se on estava i les restes trobades es taparan. Ara la feina continua per tal d'elaborar les conclusions finals i que aquestes preguin cos en una publicació que esperen que estigui enllestida a finals d'any.

Les restes mostren l'existència del temple d'August a la Catedral de Tarragona

Caldrà un intens treball d'anàlisi per confirmar aquesta tesi

ACN

La intervenció arqueològica que han dut a terme l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), l'Ajuntament de Tarragona i el Capítol de la Catedral ha servit per corroborar l'existència del temple romà que presidia el Fòrum Provincial de Tàrraco. Ara, amb l'estudi posterior de tots els elements trobats, es podrà verificar que aquest temple pagà fos el construït al segle I dC per rendir culte a l'emperador August. Els treballs s'han efectuat a la nau central de la catedral i han durat gairebé un mes. Les estructures localitzades formen part de la fonamentació de l'antic temple i s'han detectat elements de la primitiva catedral visigoda. Les restes es podran visitar aquest divendres i dissabte.

Arran d'un projecte de prospeccions geofísiques realitzat el 2007, un grup d'arqueòlegs de l'ICAC i de l'Ajuntament de Tarragona van iniciar el passat 28 de juny la primera intervenció arqueològica a la nau central de la Catedral de Tarragona a la recerca de proves que evidenciessin l'existència del temple romà d'August. Un mes després -i segons les conclusions preliminars que han exposat els arqueòlegs aquest dijous- s'ha constatat l'existència d'un temple romà que presidia el recinte de culte del Fòrum Provincial de Tàrraco. La seva amplada ocupa tota la nau central de la catedral i gran part de les laterals, i es contempla que tenia vuit columnes en la seva façana.

Tot i això, caldrà ara un intens treball d'estudi per datar tots els elements trobats i poder verificar amb absoluta certesa que el temple trobat sigui el dedicat a l'emperador August. De totes maneres, hi ha una sèrie d'evidències, com que el temple sigui octàstil, amb vuit columnes, que ja apunten que així sigui. Altres indicis és que el temple està envoltat per una plaça porticada molt semblant a l'arquitectura del Fòrum d'August de Roma i s'han trobat parts d'escultures de marbre proconès, de Turquia, que es relacionarien amb l'estada de l'emperador a la ciutat durant l'hivern dels anys 122 i 123 dC.

Els treballs també han servit per corroborar les transformacions que va patir el recinte de culte al segle V quan se li van desmantellar totes les estructures arquitectòniques paganes. Entre les restes ha aparegut un mur datat del segle VI, un fragment de ceràmica d'època omeia del segle VIII i un fonament que hauria pogut servir als segles XIII i XIV per recolzar algun element provisional d'obres. Per últim, els arqueòlegs han pogut documentar que el paviment del terra de la catedral data del segle XIV ja que està fet amb pedra de Santa Tecla, Llísos i marbre de Carrara.

Des de l'ICAC i l'Ajuntament de Tarragona ja s'ha demanat al Capítol de la Catedral que de cara al 2011 es pugui iniciar una segona fase d'excavacions per l'eix axial amb l'objectiu de trobar la part posterior del temple. La directora de l'ICAC, Isabel Romà, ha destacat que 'avui és un dia històric per a l'arqueologia' i espera que 'no sigui l'última etapa' de la recerca d'un dels emblemes de la Tarragona romana.

La Catedral amagava un temple romà que els arqueòlegs validen com el d'August

La presentació dels resultats de la intervenció a la nau central del centre de culte confirmen, a partir de les troballers, l'emplaçament d'un temple romà que per les característiques només podria ser el dedeciat al primer emperador

J.C.

La resposta a la pregunta de si hi havia un temple romà que presidís el recinte de culte del Fòrum Provincial de Tarraco sota on es troba actualment la Catedral és un sí rotund. I la incògnita sobre si era el dedicat a l'emperador August, també, però en aquest cas amb un matís. "Científicament no podem tenir la certesa absoluta perquè no hem rescatat cap placa que ho explicités. Però ho podem ratificar a partir de les troballes que hem fet" i que un cop documentades es tornaran a tapar per no impedir les obres de rehabilitació de la Catedral, explicava avui durant la presentació oberta al públic de les restes trobades durant els treballs realitzats durant el darrer mes a la nau central del temple un dels tres codirectors de la intervenció, l'arqueòleg del capítol catedralici Andreu Muñoz.

Les conclusions preliminars confirmen els dos objectius de l'actuació conjunta duta a terme per l'Arquebisbat, Ajuntament i Institut Català d'Arqueologia Clàssica al rectangle de 10 metres per 3,5 metres excavat a la nau central, tot just a la segona navada (espais entre pilars) comptant des de la portalada del centre de culte: La Catedral amagava un temple i era el d'August.

L'explicació d'aquestes respostes afirmatives cal buscar-la en la localització d'estructures que corresponen a la part inferior de la fonamentació de l'edifici. Es distingeix una gran estructura (a la manera d'un gran mur ab una amplada aproximada d'1,80 metres) formada per pedres irregulars, morter i diferents capes de reblerts constructius, una mena de formigó romà anomenat opus caementicium i pedres unides amb morter que té una profunditat de 2,30 metres amb una resistència capaç de sustentar un edifici actual de 37 metres d'alçada. Aquesta és la clau que desvetlla el misteri. En primer lloc perquè dona peu a considerar-la la base sobre la que sustentava no només l'escala de la façana del temple romà, sinó també perquè la seva solidesa actuaria com a estructura perimetral en planta de la fonamentació d'un temple que, segons les proves geofísiques (imatges del subsol extretes amb una tècnica similar a la del sonar) realitzades l'any 2007 (que els treballs directes de pic i pala han validat sense discussió) s'estendria en una superfície de 35 metres de longitud i 30 metres d'amplada. "Un edifici d'aquestes dimensions i amb aquesta fonamentació és equivalent a al temple octàstil (de vuit columnes com el que estava documentat a Tarragona) existent a Colchester (ciutat anglesa que en un principi va ser capital de la província romana de Britània). És per això que confirmem que és un temple i, fruit de les seves dimensions, només pot ser el dedicat a August", afegia Muñoz.

Tanmateix, la certificació que era el dedicat al primer emperador romà obté el suport de les peces rescatades de l'oblit fruit de l'excavació. S'han trobat elements d'escultura arquitectònica en diferents tipus de marbre, dels quals dos ho són de marbre proconès (Turquia), utilitzat segons documentació escrita en la restauració del temple d'August duta a terme pel també emperador Adrià durant la seva estança a Tarraco l'hivern dels anys 122-123 després de Crist.

Si bé la intervenció no ha pogut determinar el període exacte de la seva construcció més enllà de que va ser duta a terme en un moment indeterminat del segle IdC (la manca de ceràmica no ha pogut ajudar a la datació), sí que ha pogut donar respostes a d'altres preguntes que formulaven dins del catàleg de misteris a desvetllar. Per exemple s'ha verificat (gràcies a l'aparició d'un mur datat al segle VI que descansa sobre el primitiu formigó romà de fonamentació) que a partir del segle V s'inicia un procés progressiu de desmantellament de les estructures arquitectòniques paganes per a reaprofitar i comercialitzar els seus materials constructius. D'aquesta manera es produirà una transformació de la zona en un barri on devien conviure les edificacions eclesials, civils i domèstiques. La intervenció en aquest sector, però, no ha proporcionat cap evidència que pugui ser relacionada amb l'antiga catedral visigòtica que devia existir a la zona. Possiblement per que la situació d'aquesta edificació se situï en un espai indeterminat de l'extrem nord de la plaça. Un fragment de ceràmica d'època omeia, datada entorn al segle VIII i apareguda en els nivells d'amortització del mur visigòtic, assenyalava el final d'aquest hàbitat en una ciutat que no revifarà demogràficament ja fins a l'Edat Mitjana.

Ahora s'ha documentat una fonamentació que podria servir per a recolzar algun element de tanca provisional d'obres de l'actual Catedral entre els segles XIII i XIV, així com una canalera que podria actuar com a infraestructura de drenatge per conduir les aigües pluvials coincident amb la tanca provisional del centre de culte en el moment que resten per acabar les últimes navades fins a la portalada a finals del segle XIII i inicis del segle XIV.

Finalment s'ha pogut documentar la originalitat d'un paviment medieval realitzat amb pedra de Santa Tecla, Llisós i marbre de Carrara. El nivell preparatori del paviment va propiciar la troballa de ceràmica romana, vidriada medieval i una moneda de Jaume I. L'absència d'altres tipus de ceràmica com la de Manises ens fa considerar que el paviment fou construït en el segle XIV.

Imatge de les peces trobades durant l'excavació

Imatge de les excavacions, que un cop documentades seran de nou tapades

Excavación corrobora que templo de Augusto está bajo la catedral de Tarragona

EFE

La excavación arqueológica realizada durante este mes de julio ha permitido corroborar la presencia del templo romano de ocho columnas frontales dedicado al emperador Augusto en el subsuelo de la catedral de Tarragona. El equipo multidisciplinar encargado de excavar un espacio rectangular de 35 metros cuadrados situado en la zona de acceso principal de la nave mayor de la catedral ha localizado los muros de cimentación de la escalera de acceso al templo y de la base del podio.

"No se puede verificar de manera absoluta que el templo encontrado sea el dedicado al emperador Augusto, pero hay una serie de evidencias que llevan a considerar el hecho desde una alta probabilidad", han explicado hoy los arqueólogos responsables de la excavación, fruto de un convenio entre el Instituto Catalán de Arqueología Clásica (ICAC), el Arzobispado de Tarragona y el Ayuntamiento.

En concreto, se ha podido comprobar que se trata de un templo octástilo -de ocho columnas frontales-, rodeado por una plaza porticada que imita el programa arquitectónico del foro de Augusto de Roma, presidido por el templo de Mars Ultor (Marte Vengador). Las estructuras que han podido ser localizadas corresponden a la parte inferior de la cimentación del edificio, en concreto los fundamentos de las escaleras de acceso al templo y una gran estructura (un gran muro) con una anchura aproximada de 1,80 metros, ha explicado Isabel Rodà, directora del ICAC. Además, una sondeo realizado por el Colegio de Arquitectos de una profundidad de 2,30 metros ha permitido saber que los cimientos tenían una resistencia capaz de sustentar un edificio actual de unos 37 metros de altura, han destacado los arqueólogos. Durante la excavación se han encontrado también elementos de escultura arquitectónica en diferentes tipos de mármol, como Luni-Carrara (Italia) o Giallo antico (Túnez), y dos de estos elementos decorados son de mármol proconeso (Turquía).

"Sabemos que el emperador Adriano permaneció en Tarraco durante el invierno de los años 122-123 después de Cristo y que sufragó la restauración del templo de Augusto, y, aunque desconocemos el alcance de esta obra, se han relacionado con este hecho dos capiteles corintios de mármol del Proconeso", han resaltado los expertos.

Pese a constatar que se trata con toda probabilidad del templo de Augusto, la intervención -que también ha puesto al descubierto restos más recientes- "no ha permitido determinar el periodo exacto de su construcción", ha explicado Josep Maria Macías, arqueólogo del ICAC y codirector de la excavación. No obstante, se sabe que el recinto de culto se enmarca cronológicamente "en un momento indeterminado" del siglo I después de Cristo.

Los resultados de la excavación vienen a corroborar sobre el terreno la prospección geofísica realizada en el año 2007, que detectó la presencia de un recinto de ocho columnas frontales, de 25 por 40 metros, bajo la actual nave central de la catedral. De hecho, la imagen tridimensional obtenida gracias a esta prospección mostraba un templo situado en el centro de una plaza porticada y levantado sobre un podium. El próximo paso será la publicación, posiblemente a finales de año, de un libro con los resultados de los trabajos, mientras que los restos excavados se cubrirán -mañana y el sábado habrá jornadas de puertas abiertas- y se instalará un plafón informando del importante patrimonio que se encuentra en el subsuelo de la catedral.

En un futuro próximo, no se descarta una nueva intervención arqueológica que arroje más luz a la fecha de construcción del templo, que ocupa todo el ancho de la nave central y gran parte de las laterales. Los resultados preliminares de esta excavación han permitido resolver uno de los interrogantes arqueológicos más importantes de las provincias occidentales del antiguo Imperio Romano.

Unes excavacions a la Catedral de Tarragona confirmen l'existència del temple d'August

Tot i que no s'ha pogut verificar de manera absoluta que sigui el temple dedicat a l'emperador August, els arqueòlegs han constatat que hi ha una sèrie d'evidències que ho demostren

Gerard Miquel

La intervenció arqueològica que han dut a terme l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), l'Ajuntament de Tarragona i el Capítol de la Catedral ha servit per corroborar l'existència del temple romà que presidia el Fòrum Provincial de Tàrraco. No s'ha trobat cap placa ni cap element que expliciti que el temple que s'ha trobat sigui el dedicat a l'emperador August, però hi ha algunes evidències que ho demostren, com el fet que el temple trobat és octàstil. Les estructures localitzades formen part de la fonamentació de l'antic temple i s'han detectat elements de la primitiva catedral visigoda. Les restes es podran visitar aquest divendres i dissabte. Ara, s'haurà de documentar aquesta troballa i, posteriorment, es tancarà per continuar amb la reforma de la Catedral.

L'any 2007, es va realitzar un projecte de prospeccions geofísiques que van evidenciar que, en el subsòl de la Catedral de Tarragona, es conservaven estructures que podien relacionar-se amb el temple romà que presidia l'antic recinte de culte del Fòrum Provincial de Tàrraco. Per comprovar-ho, calia realitzar una intervenció arqueològica i, un conveni entre el Capítol de la Catedral, la regidoria de Patrimoni de l'Ajuntament de Tarragona i l'ICAC van possibilitar aquests treballs que es van iniciar el passat 28 de juny i han durat un mes.

L'àrea triada per fer el sondeig ha estat l'espai que hi ha a la segona navada de la Catedral -comptant des de la portalada-, perquè era el punt on es suposava que hi havia la façana del temple. Es va excavar un rectangle de deu metres de llargada per tres i mig d'amplada. Entre les principals conclusions que es poden extreure, s'ha pogut constatar l'existència del temple romà que va presidir el recinte de culte del Fòrum provincial de Tàrraco. Segons les troballes, el temple s'emmarca al segle I dC, però no s'ha pogut concretar la data exacta. A més, les estructures localitzades corresponen a la part inferior de la fonamentació de l'edifici.

Amb tot, Andreu Muñoz, arqueòleg del Capítol de la Catedral, ha explicat que "no podem constatar científicament que sigui el temple dedicat a August, perquè no hem trobat cap placa que ho digui, però hi ha evidències que ho demostren". En aquest sentit, ha destacat que el temple era octàstil i, a més, s'han trobat dos fragments de marbre del Proconès. La fonamentació que s'ha trobat del temple té una fondària de 2,3 metres que, segons Muñoz, avui dia podria suportar un edifici de 37 metres d'alçada. El temple tenia 35 metres de llargada i 30 d'amplada.

Altres descobriments

Amb els treballs realitzats, també s'han pogut documentar transformacions al recinte de culte datades del segle V, quan es va iniciar un procés progressiu de desmantellament de les estructures arquitectòniques. L'aparició d'un mur datat del segle VI que descansa sobre els fonaments del temple evidencia que aquest ja estava desmantellat a l'època visigòtica. Un fragment de ceràmica de l'època omeia, datada a l'entorn del segle VIII, assenyala el final d'aquesta època.

Andreu Muñoz, també ha comentat que no s'ha trobat cap tipus d'estructura des del final de l'època visigòtica fins a la baixa edat mitjana. "Podem pensar que era un espai que l'església el tenia reservat per a construir-hi la catedral romànica", ha manifestat l'arqueòleg del Capítol de la Catedral. Entre els segles XIII i XIV s'ha documentat una fonamentació que podria servir per recolzar algun element de tanca provisional d'obres i un mur coincident amb la segona línia de pilars de la Catedral que sostenia una canalera de drenatge per conduir les aigües pluvials. Finalment, també s'ha pogut constatar la originalitat del paviment medieval, amb pedra de Santa Tecla, Llísos i marbre de Carrara, on es va trobar una moneda de Jaume I. Tot fa pensar que aquest paviment va ser construït el segle XIV.

Les excavacions s'han fet en un rectangle de 10 x 3,5

El subsuelo de la Catedral de Tarragona alberga los cimientos del templo de Augusto

Las conclusiones preliminares de la intervención arqueológica en la Catedral de Tarragona han determinado que en el mismo lugar se asentó un gran templo romano con una fachada de ocho columnas y rodeado de una plaza porticada que imitaba el programa arquitectónico del foro de Augusto, en Roma.

Por ello, los expertos creen que el hallazgo realizado bajo el subsuelo de la catedral corresponde al templo de Augusto, "foco de admiración en todo el mundo antiguo", y una joya de la arquitectura romana que se ha buscado durante 300 años.

La directora del Instituto Catalán de Arqueología Clásica (ICAC), Isabel Solà, ha explicado que se trata de una noticia con gran resonancia internacional, sobre todo en Italia. "Era uno de los templos más grandes de todo el imperio, los de su tamaño se pueden contar con los dedos de una mano", ha destacado.

El equipo científico, tras 24 días de excavación, ha confirmado el hallazgo de una estructura de cimentación de 1,80 metros de ancho y 2,30 de profundidad capaz de sustentar un edificio actual de 37 metros de altura, lo que da una idea de la enorme construcción, cuya anchura ocupaba toda la nave central actual y parte de las laterales.

"Poder demostrar con pruebas científicas la ubicación, con todo perfectamente milimetrado, es un bombón para cualquier arqueólogo", ha añadido. También han sido encontrados los cimientos de la escalinata principal.

Una prueba de la expectación que han despertado la investigación --realizada en 32 metros cuadrados bajo el pavimento original de la basílica-- son las más de 8.000 visitas que ha recibido el blog de las excavaciones.

El templo de Augusto presidía el recinto de culto, la "plaza sagrada" de dos hectáreas de superficie del Foro Provincial de Tarraco. Los investigadores del ICAC, junto con la arqueóloga del Ayuntamiento de Tarragona, Inma Teixell, y el del Capítulo Catedralicio, Andreu Muñoz, creen que el templo romano ocupaba toda la longitud de la actual Catedral, hasta el transepto, por lo que confían en poder volver a levantar el pavimento en aquella zona en 2011 "para acabar de estudiar la estructura y confirmar su longitud y dar con la antigua catedral visigótica, cuyos vestigios no han aparecido".

"Sabemos que es una construcción del siglo I después de Cristo, pero no hemos podido datar con más exactitud. Esperamos encontrar algún elemento cerámico para poder ser más exactos", ha indicado Teixell, en relación al supuesto templo visigodo que se levantó sobre las ruinas del templo de Augusto.

El arqueólogo del ICAC, Josep Maria Macías, tras un primer análisis de los restos --en el que han trabajado 28 personas-- ha resaltado la precisión de los trabajos geofísicos previos, pues los resultados de la excavación "ratifican la fiabilidad de los equipos".

El arqueólogo del Capítulo Catedralicio, Andreu Muñoz, ha adelantado que confían en que los resultados de la intervención puedan estar recogidos en una publicación científica a finales de 2010.

Les excavacions actuals a Sant Pau de Riu-sec confirmen el gran abast cronològic del jaciment de Sabadell

Robert Sendra

Les intervencions arqueològiques que estan tenint lloc a Sant Pau de Riu-sec durant aquest mes de juliol confirmen l'abast cronològic del conjunt arqueològic de Sabadell, que podria haver estat poblat ininterrompudament des de l'època romana fins al segle XIX, quan es van dur a terme les darreres reformes en la rectoria de l'església que es troba al jaciment. Les excavacions actuals estan tenint lloc sobre unes estructures de l'època medieval i constitueixen una campanya empresa conjuntament per l'Ajuntament de Sabadell, la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica. Aquestes restes se sumen a les que ja es van excavar fa dos anys que corresponien a una vil·la romana. "Les restes que estem deixant al descobert, és previsible que ja no les tornem a tapar més", afirma Joaquim Pera, coordinador científic i docent del projecte. "Sí que les haurem de consolidar i tal vegada restaurar. La idea és deixar-ho a la vista i que això ja comenci a ser aquest embrió de parc que ja puguem començar a tenir a la vista", afegeix. En aquest sentit, les bases del Parc Arqueològic de Sant Pau de Riu-sec queden recollides en un Pla Director aprovat en el Ple municipal del passat mes d'abril que té com a objectiu permetre la investigació i la difusió en el jaciment arqueològic.

El jaciment que s'està intervenint es troba en un extrem del Parc Arqueològic de Sant Pau de Riu-sec, a continuació de les restes que es van descobrir al 2008. En aquest sentit, amb l'actual intervenció s'han documentat uns murs que configuren les restes d'un nou edifici de l'època en què Sant Pau de Riu-sec constituïa una comanda de l'Ordre dels Templers. En aquests treballs, que van començar el 13 de juliol i acabaran el proper dia 31, treballen conjuntament arqueòlegs professionals de l'empresa Arrago amb els primers alumnes del grau d'Arqueologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), que el curs passat es va impartir per primera vegada. Els representants de la Universitat valoren positivament el fet que els estudiants puguin realitzar les pràctiques prop de la UAB. "Això ens completa una mica el campus universitari", afirma Josep Guitart, catedràtic d'arqueologia a la UAB. Guitart també destaca que l'experiència és útil per als estudiants d'arqueologia que aquests dies treballen al jaciment tant a nivell arqueològic com per conèixer com l'espai es transforma en un Parc Arqueològic. Segons explica Joaquim Pera, "aquests arqueòlegs tindran la sort de poder fer unes pràctiques que fins ara, si bé es feien, es feien d'una manera més aviat voluntarista, participant en excavacions programades a diferents llocs de Catalunya".

Durant la visita a la intervenció arqueològica que ha tingut lloc aquest mateix matí, Gemma Hernández, responsable del Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat, ha defensat que les intervencions preventives que es realitzen en un terreny quan poden veure's afectades les restes arqueològiques acabin convertint-se en un projecte d'investigació. "Una de les assignatures pendents i per les quals està lluitant el Servei d'Arqueologia per fer que l'arqueologia millori i tingui cotes d'excel·lència a Catalunya, és intentar fer que aquestes intervencions preventives que són majoritàries (cada any fem al voltant de 1600 o 1800 a Catalunya) arribin a bon port i siguin, d'alguna manera, el que ha passat aquí, que és que siguin coordinades per una institució de recerca i que formin part d'un programa d'investigació de veritat", ha declarat Hernández.

Països Catalans

Deu anys després de la declaració de la Unesco

Un ens únic de gestió, solució per al patrimoni de Tàrraco

COMPROMÍS Era ja un acord adoptat amb la Unesco abans de la declaració de patrimoni mundial **URGÈNCIA** La seva creació es considera "urgent i prioritària"

Carina Filella
TARRAGONA

Ha augmentat el nombre de visitants i s'han fet retocs de millora als monuments, però, deu anys després d'obtenir la declaració de patrimoni de la humanitat de la Unesco, el patrimoni de Tàrraco continua tenint massa deficiències. No només de conservació, sinó sobretot de gestió. L'arqueòleg Josep Maria Macias, investigador de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), alerta que l'absència d'un ens únic de gestió i conservació del patrimoni de la ciutat és un dels principals obstacles per aconseguir la competitivitat turística que es mereixia el ric patrimoni tarragoní. Aquesta ja va ser una de les traves que va trobar la Unesco a l'hora d'atorgar el reconeixement, i ho continua sent ara. La Generalitat, l'Ajuntament de Tàrraco, el Museu Nacional Arqueològic de Tàrraco, l'ICAC i la Universitat Rovira i Virgili, l'arqueòleg... Són diverses les institucions i entitats que posen cullerada en la gestió patrimonial de Tàrraco. "La diversitat d'institucions entorbeix el panorama de la gestió, però dificulta la definició d'un model coordinat d'actuació i no ofereix solucions al difícil equilibri

La xifra

1.400

excavacions arqueològiques s'han portat a terme a la ciutat de Tàrraco des de l'any 1981.

La frase

"La disseminació dels mitjans humans i econòmics dificulta la consecució d'objectius".
Josep Maria Macias
INVESTIGADOR DE L'ICAC

existent entre els àmbits de la investigació i la gestió", afirma Josep Maria Macias en un article publicat pel seminari d'arqueologia de la Universitat Pablo de Olavide (Sevilla). Aquesta és la gran assignatura pendent, la que fa que Tàrraco "registri un retard en matèria turística evident", segons Macias, que hi afegeix: "La disseminació dels mitjans humans i econòmics dificulta la consecució d'objectius de més envergadura". Però, per Macias, "l'increment del nombre d'actuacions desenvolupades per cadascuna de les institucions existents denota una paralització del pro-

blema i ratifica que, fins ara, la declaració de patrimoni mundial no ha suposat un avenç significatiu respecte a aquest anhel".

El director del Museu Nacional Arqueològic de Tàrraco, Francesc Tarrats, es pronuncia en aquest mateix sentit: "La constitució d'un òrgan de coordinació en la gestió és una qüestió urgent i prioritària". Segons Tarrats, cal "una definició clara de voluntats que conduïssin a una revisió crítica i oberta de la situació, per a la constitució d'un òrgan decisiu, únic però participatiu pels diferents agents implicats". De fet, la creació d'aquest òrgan "forma part dels compromisos continguts en l'expedient presentat a la Unesco en la tramitació prèvia a la declaració", i, per tant, es tracta de complir "una clàusula contractual".

Tarrats considera que, si fins ara no s'ha creat aquest ens, es deu sobretot «a raons polítiques i competencials». A més, «hi ha de sumar també l'absència d'una entesa "estable i pautada" entre l'Ajuntament i la Generalitat, que està condicionada als resultats electorals: "Així és impossible desenvolupar estratègies ambicioses a llarg termini i entendre el patrimoni com un projecte de ciutat", afirma Macias.

La difícil convivència

Tàrraco disposa d'un centre històric de 19 hectàrees de superfície, delimitat per la muralla romana més antiga construïda a fora d'Itàlia, a més d'altres monuments disseminats per la ciutat. A la Part Alta hi ha nombroses restes arqueològiques i la major part de l'oferta museogràfica. Com passa amb la majoria dels recintes històrics, en aquesta zona "també s'hi concentren intensament, o excessivament, les activitats turístiques, festives i d'oci", segons l'arqueòleg Josep Maria Macias, que hi afegeix: "L'extreor

viària del barri i la saturació que provoquen els seus usos comporta problemes de convivència entre residents i usuaris, deficiències de neteja i restricció progressiva del trànsit rodador". Un altre debat etern és el de la difícil convivència entre la preservació del patrimoni i l'expansió urbanística. Però per Francesc Tarrats, director del MNAT, quan afluïen aquests problemes "no és per altra raó que per la falta de planificació i la indefinició, fragilitat i inestabilitat dels programes referits al patrimoni".

Deu anys després de la declaració de la Unesco

El maig de l'any passat van començar les obres de la que és la primera rehabilitació integral del Pont del Diable, un dels catorze monuments de Tàrraco declarats patrimoni de la humanitat de la Unesco. En el projecte també es preveu fer passar una làmina d'aigua contínua pel canal, per mostrar tal com funcionava originàriament l'aqüeducte romà. ■ JUDIT FERNÁNDEZ

activitat", que té el nom d'àrea per a la Promoció i Estratègies de Ciutat i Projecte Exterior.

Macias també lamenta que la declaració de la Unesco "es va veure més com un premi a la realitat arqueològica", però "no com un estímul per a la millora o la regeneració immediata del model de gestió".

Malgrat tot, Macias veu com "el gran actiu turístic i patrimonial" les jornades de divulgació històrica romana Tàrraco Viva, una iniciativa municipal "que combina amb èxit els actes populars i massificats amb activitats de la més estricta pedagogia histò-

ca", segons l'investigador de l'ICAC.

Escassa senyalització

L'augment del nombre de visitants a Tàrraco creix paral·lelament a les deficiències en la seva promoció: "l'escassa senyalització dels monuments i l'absència de panells divulgatius, rutes específiques, guies impreses i sonores, i altres mitjans de suport pedagògic per utilitzar durant la visita als monuments", segons Macias. Tot plegat només es pot rectificar "amb una dignificació dels recintes arqueològics oberts i una actualització dels equipaments museogràfics". ■

La part baixa, el repte principal

La part baixa és "el principal repte urbanístic i museogràfic del segle XXI que han d'afrontar les institucions implicades", segons Macias, que afirma que "és una zona re-

pleta de possibilitats". Entre aquestes destaca el teatre romà, que és "el més ben conservat de Catalunya", però que encara està pendent de la seva dignificació. ■ J.F.

Panells explicatius a la muralla

A banda de resoldre els problemes de conservació de la muralla romana, l'investigador de l'ICAC considera necessària una explicació del Passeig Arqueològic mitjan-

çant panells divulgatius on es reflecteixi la història de totes les fortificacions de la ciutat. També s'hauria de facilitar la visita completa al pas de ronda. ■ J.R.

L'amfiteatre, el més necessitat

L'Ajuntament ha iniciat, en els últims anys, obres de millora de l'amfiteatre de Tàrraco, el monument que ha registrat un major increment percentual del nombre de vi-

sitants. Amb tot, segons Macias, és el monument que requereix més actuacions d'adequació museogràfica. Així, cal millorar-ne l'accessibilitat i la intel·ligibilitat. ■ J.F.

El Punt
21 de juliol de 2010

"Els efectes de la declaració de la Unesco quasi no s'han notat"

■ El director del Museu Arqueològic lamenta els déficits en els monuments

Carina Filella
TARRAGONA

El director del Museu Nacional Arqueològic de Tàrraco (MNAT), Francesc Tarrats, lamenta que, passats deu anys, la declaració de la Unesco "gairebé no s'ha percebut". Tarrats reconeix que la ciutat "ha incrementat la seva capacitat d'atracció en el terreny de l'anomenat turisme cultural", però diu que poc han canviat les coses pel que fa a la qualitat del producte: "Els diferents elements incorporats a la declaració segueixen on estaven, atrapats en els mateixos déficits d'aleshores i sense un òrgan de coordinació entre les diferents administracions titulars o gestores". O sigui que, segons el director del MNAT, "Tàrraco ha registrat un increment del turisme cultural però no ha millorat la capacitat de resposta davant d'aquest increment".

Després de la declaració de la Unesco –el novembre del 2002–, "cap dels compromisos assumits en l'expedient aportat a la Unesco s'ha acomplert", segons Tarrats, que afirma que, a més, el pas del temps ten-

deix "a empitjorar" la situació dels catorze monuments reconeguts per la Unesco. El problema s'agreuja pel fet que aquests monuments no comparteixen titularitat i ni tan sols terme municipal –onze són a Tàrraco, i els altres tres, a Constantí, Altafulla i Roda de Berà-. Són tres les administracions directament o indirectament implicades en la presa de decisions i en la gestió d'aquests elements patrimonials: la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Tàrraco i el Ministeri de Cultura, i "no havent-hi un procés i un compromís de gestió unitari difícilment es pot donar una resposta satisfactòria a les expectatives obertes a partir de la declaració". Francesc Tarrats hi afegeix que en els últims anys s'ha seguit "una política erràtica sobre un tema tan transcendent com és la dispersió, quasi suïcida, dels escassos recursos pressupostaris sense haver definit prèviament uns objectius a seguir". Per Tarrats, és clar que la declaració de la Unesco "ha suposat una reconeixement internacional, però també una exigència".

Descobreixen fonaments d'un temple sota la Catedral

Les evidències d'època romana han estat intensament alterades per processos constructius de les èpoques visigoda i medieval

Al blog que actualitzen els arqueòlegs encarregats de l'excavació de la Catedral asseguren haver trobat restes pertanyents a la fonamentació d'un temple. Mentrestant, la investigació continua i, enmig, s'hi van trobant mostres visigòtiques i medievals. Alhora, s'evidencia l'espoli patit en l'antiguitat tardana.

Aquesta setmana els arqueòlegs de la Catedral han topat, gairebé de forma sobtada, amb la finalització de la documentació estratigràfica. Creuen que han identificat les restes pertanyents a la fonamentació d'un temple. Ara els caldrà un període d'anàlisi per tenir clar el procés constructiu d'una gran obra que es documenta a nivell de fonamentació i que alhora ha arribat en un estat d'espoli i transformació molt intens. Durant les properes dues o tres setmanes ordenaran tota la informació i exposaran les primeres valoracions.

D'altra banda, les altres novetats són les següents: han fet un sondeig de 30 m2 dins d'una àrea sacra de dues hectàrees d'extensió; les evidències d'època romana han estat intensament alterades per processos constructius de les èpoques visigoda i medieval; en el sondeig han aparegut dos murs dels segles XIII-XIV que no han estat desmuntats i que ens han reduït l'àrea de documentació; les restes arquitectòniques s'han documentat per sota dels 67 metres per sobre del nivell del mar, mentre que el nivell de la plaça del recinte de culte romà es trobava al voltant dels 68; no hi ha cap carreu de pedra documentat com a fruit d'una acció d'espoli intensa duta a terme durant l'antiguitat tardana; a hores d'ara no hi ha cap evidència material (ceràmica, monedes...) relativa a la fase de construcció del temple.

Les restes de fonamentació del temple, a la llum

Confien haver trobat el temple d'August a la catedral

Les excavacions han finalitzat i ara s'analitzaran les restes durant dues setmanes per verificar tots els indicis

S'ha localitzat una part de l'estructura perimetral de la seu i 200 peces de marbre

G. Pladeveya

Un important capítol per a la història és el que es podria obrir després que un dels misteris que planen sobre el món romà, com és quin va ser l'emplaçament on es va construir el temple de Tàrraco en honor a l'emperador August, està a punt de deixar de ser un enigma. Segons van avançar ahir els arqueòlegs que a principi de juliol van iniciar les excavacions al subsòl de la nau central de la catedral, les restes que s'hi han trobat fins ara apunten que els tarragonins del segle I dC van aixecar l'antic centre religiós en aquest espai. Aquestes evidències fins i tot han originat que de moment es doni per enllestida l'excavació, que estava previst que s'allargués fins a final de mes. Com que els responsables d'aquests treballs, però, estant actuant amb cautela per no cantar victòria abans d'hora, les dues setmanes vinents es convertiran en un "període de reflexió" en què s'ordenarà la informació i es realitzaran una sèrie de proves amb la col·laboració del Col·legi d'Aparelladors de Tarragona per obtenir mostres de l'estructura i verificar els indicis. Cal recordar que el sondeig s'ha dut a terme en una superfície d'uns trenta metres quadrats, on s'ha localitzat una part de l'estructura perimetral del temple, amb el seu nucli d'*opus caementicium* –formigó romà–, així com dos murs dels segles XIII-XIV. Una de les proves s'executarà en un enllosat que es creu que és original per comprovar-ne la fondària i de retruc la seva resistència, ja que es calcula que si realment formava part del temple d'August hauria de tenir com a mínim més d'un metre de profunditat per suportar un pes elevat, tenint en compte que el centre religiós feia uns 25 metres d'alt; i, com a complement, s'està desenvolupant un sondeig per sota dels nivells constructius anteriors al temple per intentar documentar alguna estructura precedent.

Fragments del Proconès

Els arqueòlegs Andreu Muñoz, Josep Maria Macias i Imma Teixell expliquen que una altra de les tasques que estan liderant és l'estudi i l'inventari de les peces que s'han descobert i que podrien formar part del temple, que tenia 8 columnes a la façana. En total, se n'estan analitzant una trentena de marbres de decoració i unes 200 que formaven part de paviments, plaques o inscripcions. Els fragments que teòricament són més reveladors són dos que són de marbre blanc del Proconès (actual Turquia). Gràcies a fonts documentals se sap que l'emperador Adrià va romandre a Tàrraco durant l'hivern dels anys 122 i 123 dC i que va sufragar la restauració del temple en què, entre altres, es van situar dos capitells corintis de marbre, que precisament era del Proconès. A banda, s'ha trobat una part d'una antefixa, un element decoratiu per coronar les teulades, la producció local dels quals es va centrar entre final del segle I aC i mitjan segle I dC. I, finalment, s'ha observat que el gran porticat perimetral que hi havia a la plaça on hi havia la seu estava decorat amb medallons de la divinitat Júpiter Ammó, amb la qual s'identificava August, que va residir a Tàrraco dos anys (26 i 25 aC) i va convertir la ciutat en la capital del món romà.

Evidències arqueològiques confirmen que sota de la Catedral existeix un gran temple

La propera setmana realitzaran una prova geotècnica per obtenir una mostra de l'estructura de la fonamentació romana

Pili Domínguez

Després de tres setmanes d'excavació, els arqueòlegs que estan intentant cercar el temple d'August sota la Catedral tarragonina tenen la impressió preliminar de que han trobat les restes pertanyents a la fonamentació d'un temple. Tal i com ha explicat l'arqueòleg del Capítol Catedralici, Andreu Muñoz, arran del sondeig de 30 m2 dins d'una àrea sacra de dues hectàrees d'extensió, s'ha pogut contrastar que el paviment de la Catedral és l'original des del primer moment constructiu al segle XIV. En aquest sentit s'han trobat estructures prèvies a la Catedral com són un canalera per drenar les aigües del nivell superior de la Catedral i un mur visigòtic que descansa en un nivell regular molt compacte anomenat Opus Caementium, el que seria el formigó romà, que combinat amb el mur de 1,80 metres pressuposen que serien les estructures d'un temple romà. Segons Muñoz, "l'estructura de pedra irregular amb morter actuaria com a caixa de la fonamentació de la plataforma o pòdium d'aquest gran temple".

Aquesta impressió encara s'ha d'acabar de contrastar, però coincideix plenament amb els anàlisi geofísics efectuats als 2007. Per tal de verificar que és així, aquesta propera setmana amb la col·laboració del col·legi d'aparelladors de la ciutat, es realitzarà una prova geotècnica per obtenir una mostra de l'estructura de fonamentació i també obtenir el grau de resistència d'aquests materials.

Dir que es pot tractar del temple d'August encara és precipitat, tot i que hi ha diverses evidències que porten per aquest camí. En total s'han trobat 30 marbres decorats i 200 peces de marbre informes (sense forma) i de placat. Un dels marbre decorats té forma de cassetó i és de marbre proconés, que és un marbre grec que segons les fonts històriques diuen que el temple d'August va ser reformat en temps de l'emperador Adrià utilitzant aquest tipus de marbre.

D'altra banda, les altres peces evidencien que tenim una estructura d'un temple octàstil, de 8 columnes de façana, com era el temple d'August. També s'han trobat restes de medallons de Júpiter Ammó, que era una divinitat amb la que August s'identificava i segons les fonts alguns temple dedicats al culte a l'emperador feien servir pòrtics amb decoració d'aquest tipus de medallons. "Les evidències apunten a que es tracta del temple d'August però encara falta la prova geotècnica per poder assegurar-ho", ha conclòs l'arqueòleg.

Los arqueólogos creen que han encontrado el templo de Augusto

Carles Gonsálbez

Los arqueólogos han anunciado para el 29 de julio una rueda de prensa en la que ofrecerán datos más concluyentes, como resultado de pruebas en el subsuelo de la Catedral que hará el Col·legi d'Aparelladors la próxima semana. Las evidencias que se obtengan definirán o no las primeras conclusiones a las que ha llegado el equipo multidisciplinar que interviene en la excavación del templo.

En un espacio de la cata arqueológica abierta en la nave central de la Catedral, flanqueada por un muro de origen romano y otro del siglo XIV, entre los que se levantó uno visigótico en el siglo VI, ha aparecido una cimentación que será estudiada por los especialistas del Col·legi d'Aparelladors.

Sondeo en la base

Macías manifestó que «los técnicos harán una prueba de carga para saber la fuerza de la base de hormigón y un sondeo de diez centímetros de ancho que permitirá saber su grosor». Los arqueólogos insistieron en que «tenemos clara la hipótesis que ahora debemos investigar, pero hay que confirmar nuestra teoría».

Arranque de la escalinata

Las investigaciones realizadas apuntan a que el muro romano, de 1,80 metros de ancho, podría ser la base de la escalinata de acceso al templo. El sector excavado coincidiría también con el pórtico del templo de Augusto, donde había una colección de columnas que pudieron alcanzar los dieciocho metros de altura.

Andreu Muñoz explicó que al pisar el pavimento de la Catedral «nos encontramos en los cimientos del templo romano, en el lugar donde probablemente arrancaban las escaleras, y el edificio estaría a más de tres metros de altura» con relación al plano actual.

Hacia la mitad del siglo V o inicios del VI, en pleno período tardorromano, el templo pagano se desmontaría para utilizar los sillares en la construcción de uno visigótico, así como dependencias eclesiásticas y civiles relacionadas con nuevo poder establecido en la ciudad. La terreno llano donde se asentó la base del templo de Augusto recuperó su aspecto inicial con su desaparición y las piedras fueron aprovechadas en la construcción de la Catedral medieval.

Veinticinco metros de alto

El templo que los tarraconenses levantaron en honor al emperador medía 35 metros de longitud, treinta de ancho y más 25 de altura. El estudio de la potencia de la cimentación romana determinará si formó parte del gran edificio de culto del siglo I, que se sospecha fue construido en el espacio que ocupa la Catedral.

La reutilización de los sillares que quedaban del templo romano en época visigótica estaría vinculada a la edificación de nuevas instalaciones asociadas al poder. «Fuentes historiográficas hablan de una actividad religiosa potente en la Tarragona del siglo VI. A inicios del siguiente aún se convocaban concilios», subrayó Muñoz. La destinación de esta zona de Tarragona a culto religioso por espacio de veinte siglos «no quiere decir que el templo romano estuviera en uso hasta el siglo VI —cuando los visigodos llegan a la ciudad—, como sucedió con otros monumentos que siguieron en pie una vez finalizó la actividad que se hacía».

ARQUEOLOGIA ■ LA MONEDA HALLADA ES DE JAUME I

Excavan un muro romano en la cata de la Catedral

Las estructuras y las características del subsuelo coinciden con los estudios de georradar y tomográficos realizados en 2007

POR CARLES GOSÁLBEZ

La localización de un muro que sigue las trazas de los que construían los romanos supone una nueva información sobre la composición del subsuelo de la nave central de la Catedral.

El arqueólogo Andreu Muñoz ha manifestado que «aún no lo hemos datado», pero su presencia en una cata de siete metros de largo por tres de ancho representa una aportación «muy importante» que habrá que analizar detenidamente.

En el reducido espacio que ocupa la cata hay presencia de estructuras constructivas pertenecientes a tres periodos históricos muy alejados: romano, visigótico y medieval.

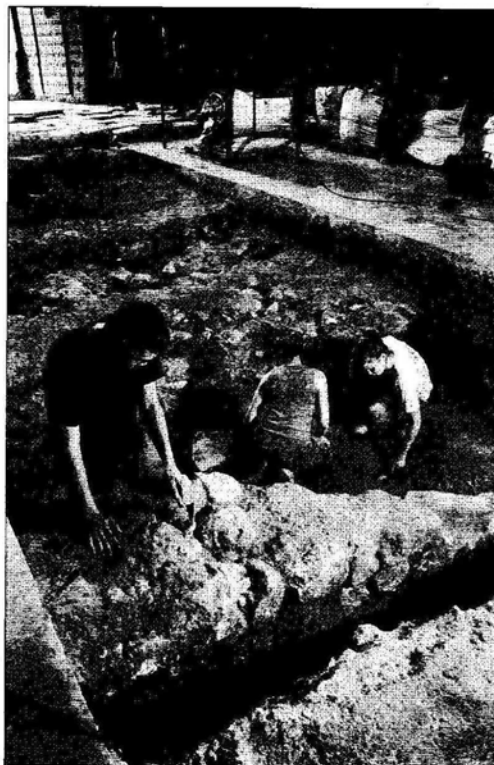
Entre los dos muros más antiguos, el suelo está configurado por *opus caementicium* -mortero de cal y arena mezclado con piedras o cerámica que fue muy utilizado en época romana-. En este punto no se rebajará más el terreno, circunstancia que, de momento y a expensas de restos

que puedan aparecer, no se producirá en el extremo de la cata situado más cerca del Pla de la Seu, lugar en el que se excava esta semana.

Los arqueólogos Andreu Muñoz y Josep Maria Macias han expresado su satisfacción por la coincidencia del subsuelo detectado como resultado de los estudios de georradar y tomográficos de 2007 con las estructuras que aparecen en la cata. «Será difícil explicar los 5.000 metros cuadrados estudiados hace tres años a partir de los restos que están apareciendo en una cata de treinta metros cuadrados», comentaron, pero ambos indicaron que la excavación puede ofrecer información arqueológica muy valiosa.

Moneda de entre 1258 y 1270

Imma Teixell, arqueóloga y experta en numismática antigua, ha limpiado y analizado la moneda de plata que apareció la semana pasada en el interior de la cata y que en un primer momento se atribuyó al rey Jaume II. Ahora se

En la cata se han localizado muros romanos, visigóticos y medievales, además de una moneda, cerámica y pedazos de mármol. FOTO: LLUIS MILLÁN

sabe que la pieza fue acuñada en Barcelona y contiene en el reverso una cruz patada -los brazos son más anchos en el extremo de salida que en el centro-, mientras que en el anverso se representa «la imagen de Jaume I con corona y mirando hacia la izquierda».

Teixell ha informado que la diminuta moneda es un óbolo

creado bajo el reinado de El Conqueridor. «Cuando llega al poder la situación económica es complicada por los gastos generados por las conquistas de su padre y decide hacer una reforma monetaria a partir de la creación de una moneda de tern».

Para superar la situación financiera, Jaume I acuñó una moneda con un veinticinco por cien-

El subsuelo del templo contiene lienzos romanos, visigóticos y medievales

to de plata, mientras que la anterior tenía un tercio de ese metal. «La impuso en todo el territorio de la Corona de Aragón y se acuñó en cecas de Barcelona, Montpellier -ciudad donde nació el monarca- o València».

La arqueóloga explicó que «se trata de una moneda de uso muy corriente en la época y sabemos que fue producida entre los años 1258 y 1270, en la primera de las dos emisiones de la misma que decidió el rey».

Teixell estima que «por el desgaste de la plata y el peso que ha perdido, la moneda hallada en la cata nos sitúa en el primer tercio del siglo XIV». La pieza «tuvo mucha pervivencia y es posible que estuviera en circulación en la época de Jaume II».

La arqueóloga asegura que la pieza numismática localizada en el interior de la cata de la Catedral es el resultado de «una pérdida accidental de la moneda». Lo más probable es que la llevara encima una de las personas que trabajó en la construcción del templo.

La moneda con la efigie de Jaume I es la única que ha aparecido entre la tierra del subsuelo de la Catedral, «pero ayuda a cerrar el contexto histórico». Cabe recordar que el templo fue consagrado en 1331 por un descendiente del monarca.

carlesg@diaridetarragona.com

Troben una moneda de Jaume I i restes visigòtiques al subsòl de la catedral de Tarragona

També apareixen peces de marbre

Carina Filella

Un mur visigòtic, una moneda de Jaume I i multitud de peces de marbre de l'antic recinte de culte. Aquestes són algunes de les restes que fins ara ha posat al descobert l'equip d'arqueòlegs que excava el subsòl de la catedral de Tarragona, on possiblement s'amaga l'antic temple romà en honor de l'emperador August.

Com que els arqueòlegs han confirmat que el paviment de la catedral de Tarragona és l'original, totes les restes que s'hi descobreixin a sota han de ser anteriors a la seva construcció, l'any 1331. De moment, quan ja s'ha excavat una profunditat d'aproximadament un metre, han localitzat un mur d'època visigòtica, en el qual s'ha localitzat una peça de ceràmica d'una àmfora oriental de vi, «que només es fabricava al segle VI, i per això podem concretar-ne la datació», segons apuntava ahir Imma Teixell, codirectora de les excavacions, juntament amb Josep Maria Macias i Andreu Muñoz.

La troballa d'aquest mur visigòtic fa descartar que en aquesta zona de l'actual catedral s'amaguin les restes de la catedral primitiva de Tarragona, tal com apuntaven algunes hipòtesis, que situaven la construcció d'aquesta església dels segles VI i VII a sobre de l'antic temple romà d'August.

Paral·lelament a aquest mur visigòtic, ha aparegut l'estructura d'un altre mur, tot i que els arqueòlegs encara desconeixen la seva funcionalitat.

També amagada al subsòl de la nau central de la catedral, han descobert la primera moneda. Un *obul* de Jaume I, fet amb velló i plata. I, sobretot, han localitzat nombroses peces de marbre; fragments de decoració arquitectònica i estatutària fets de marbre que decoraven el recinte de culte romà, com per exemple dues motlures de cornisa. La major part del material són peces d'importació, sobretot de les pedreres italianes de Luni-Carrara.

L'excavació al subsòl de la catedral de Tarragona continuarà fins a finals de mes.

Una cerámica data la destrucción de Tarraco

F. Balsells

Un pedazo de ánfora destinada a guardar vino pero que una mano visigoda recicló para levantar un muro sobre el recinto romano ha permitido precisar la fecha de la caída de Tarraco: el siglo VI. "Entonces los visigodos romanizados arrasaron con todo y empezaron a construir sobre la vieja ciudad", detalló ayer Imma Teixell, arqueóloga municipal que codirige la excavación en la catedral de Tarragona que pretende hallar restos del templo de Augusto, del siglo I. Los expertos estiman que esta construcción, único recinto romano de Tarragona del que se desconoce su localización exacta, se encuentra bajo la catedral. Su rastro sigue sin aparecer, pero de las entrañas de la iglesia brotan trozos de mármoles, cerámicas y ánforas que permiten reconstruir partes del rompecabezas de la historia de la ciudad.

El trozo de ánfora en cuestión, un pedazo irregular y marrón de unos 15 centímetros, originario del Oriente Próximo y con el estriado propio del Imperio Romano tardío, se halla incrustado en una tapia oculta durante 1.500 años bajo la iglesia. "Nunca hubo pruebas para determinar si Tarraco desapareció en el siglo V o VI. Este trozo de ánfora nos lo confirma", aseguró Teixell, nada decepcionada porque el templo de Augusto permanezca aún en la sombra. "Es cuestión de tiempo comprobar si realmente está aquí o no", apunta tranquila.

Hasta entonces, otros detalles siguen aportando piezas de valor para el encaje cronológico al que aspiran los arqueólogos. La excavación encontró una moneda del siglo XIII que se le cayó del bolsillo a un cristiano despistado mientras erigía otro muro para ampliar parte de la catedral. "Es lo más probable", explica Teixell.

Aparece un muro visigótico del siglo VI en el subsuelo de la Catedral

Carles Gonsálvez

La intervención arqueológica que se lleva a cabo en la nave central de la Catedral ha puesto al descubierto elementos muy valiosos para interpretar la evolución de este espacio de Tarragona que podría contener el Templo de Augusto

Un muro visigótico, una moneda de plata de finales del siglo XIII o inicios del XIV y diversas piezas de mármol pertenecientes a un edificio romano son algunos de los elementos que han aparecido a sólo unos centímetros del pavimento medieval de la Catedral.

El equipo de arqueólogos está entusiasmado con la tipología y datación de los restos que aparecen en una cata de siete metros de largo por tres de ancho.

Andreu Muñoz, arqueólogo que representa al Arquebisbat, se ha referido a la importancia que tiene la localización de un muro visigótico del siglo VI justo en el centro de la nave principal de la Catedral. «Hemos encontrado una fase tardorromana y lo sabemos con seguridad porque, incrustado en las piedras, ha aparecido un trozo de cerámica visigótica».

Este muro y otros dos de época medieval podrían estar asentados en los del templo romano. Entre los escombros se han encontrado bloques de cornisas y capiteles asociados a una construcción imperial.

Moneda de plata

Una pieza clave para comprender la evolución de este sector de la colina de Tarragona es una diminuta pieza numismática. Se trata de una moneda de plata acuñada a finales del siglo XIII o inicios del XIV. Podría estar dedicada al rey Jaume II. «Fue el padre de Joan d'Aragó, arzobispo de Tarragona, quien en 1331 consagró la Catedral», informó Muñoz.

La arqueóloga Imma Teixell (Museu d'Història), experta en numismática antigua, remarcó que «la moneda estaba en circulación» en el momento en que alguien la perdió y quedó depositada debajo del pavimento de la Catedral durante siete siglos.

Piezas de mármol

En la cata se han localizado trozos de mármol del siglo I de distinta procedencia, entre los que destacan una cornisa y elementos decorados con motivos florales. «De momento, hemos encontrado cuatro tipos de mármoles, procedentes del Pirineu, Carrara y Grecia». Este dato es importante porque «para los romanos el mármol tiene un componente estético y de poder», dijo Muñoz.

El arqueólogo Josep Maria Macías (ICAC) remarcó que el bloque de mármol griego aporta mucha información. Su extracción «se explota en canteras imperiales del siglo II, por lo que pudo ser utilizado en la restauración del templo que se hizo en época del emperador Adriano cuando estuvo en Tarraco».

Los arqueólogos han empezado a excavar un muro medieval que «podría marcar el inicio del templo romano», indicó Muñoz, quien subrayó que los restos hallados suponen «indicios de que vamos por un camino óptimo».

Las evidencias de ocupaciones de distintas épocas se han obtenido con un rebaje del terreno de poco más de un metro. Faltan otros dos por excavar.

ARQUEOLOGIA ■ LOS EXPERTOS ESTUDIAN UNOS MUROS APARECIDOS EN EL SUBSUELO DEL TEMPLO

Aparecen fragmentos decorativos de mármol de carrara debajo de la Catedral

La excavación que desde la semana pasada se lleva a término en el subsuelo de la Catedral, en una cata de siete por tres metros localizada en la nave central, han puesto al descubierto fragmentos de decoración arquitectónica y estatuaria elaborados con mármol procedentes de las canteras romanas de Carrara y Lunni.

Las piezas corresponderían al templo que los romanos cons-

truyeron en la parte más elevada del montículo de Tarraco y cuya base buscan arqueólogos del ICAC, del Ayuntamiento y del Arquebisbat de Tarragona, y a elementos de una plaza.

El estudio de los fragmentos permitirá determinar aspectos del recinto como su decoración, cronología y características arquitectónicas.

El equipo de arqueólogos inmerso en el proyecto que busca

el Templo de Augusto ha rebajado el suelo de la Catedral aproximadamente un metro. Además de los trozos de mármol, han aparecido unos muros que están pendientes de ser interpretados por los profesionales.

El equipo no descarta que las estructuras correspondan a muros de cierre de la Catedral, levantados cuando el templo estaba inacabado, un período que duró dos siglos. -**C. GOSÁLBEZ**

Apareixen marbres a l'excavació de la Catedral que formaven part de la decoració del temple sagrat

Les excavacions arqueològiques a la Catedral en busca del Temple d'August van avançant i s'estan descobrint murs que encara els arqueòlegs no han acabat d'interpretar. Segons es pot consultar al blog de l'excavació, en un extrem han aparegut una sèrie de murs que poden tenir relació amb el tancat sud de la Catedral mentre estava inacabada, prop de dos segles i a l'altre extrem es troba un gran abocador de pedres barrejat amb restes de la decoració arquitectònica de la plaça de culte pagana.

Aquí han començat a extreure els nombrosos fragments de decoració arquitectònica i estatuària fetes de marbre que decoraven aquest recinte sagrat. Tot era material d'importació i, en el cas de Tarraco, preferentment de les pedreres italianes de Luni-Carrara. Suposen que el temple devia ser de marbre, no els fonaments que busquen, i saben que tot el porticat perimetral ho era. Això té sentit pel fet que, per als romans, la plaça que envoltava el temple constituïa el seu espai cerimonial, mentre que el temple era la cel·la que acollia les estàtues de culte i l'accés hi era restringit.

Alguns fragments de marbre han sobreviscut a la conversió en morter de calç i l'estudi d'aquestes peces és el que permetrà refer el volum i la fesomia d'aquest recinte de dues hectàrees d'extensió.

Andreu Muñoz: 'El temple d'August serà un incentiu més de la Catedral'

Jordi Siré

Andreu Muñoz, 46 anys, és director del Museu Bíblic de l'Arquebisbat de Tarragona. També és arqueòleg i codirector de les excavacions de la Catedral. Apassionat de l'arqueologia, ha col·laborat amb l'Associació Cultural Sant Fructuós, de la que ha estat molts anys president. També és l'autor de la representació teatral de la passió de Sant Fructuós, obra teatral recuperada i representada des de fa 20 anys a l'Amfiteatre de Tarragona. Actualment, Muñoz està treballant en un dels seus reptes més importants: la recerca del temple d'August, que podria estar ubicat sota de la Catedral. En aquesta entrevista, Muñoz ens explica com està anant la recerca del temple perdut i també ens parla sobre la seva visió de l'arqueologia a Tarragona.

-S'obre la Catedral. Es busca, es troba, què passa?

-Primer hem de determinar què és el que ens interessa trobar o què hem de trobar. D'una forma molt simple, diem que nosaltres anem a la recerca d'un temple perdut, que és aquest temple d'August, que no l'hem sabut trobar mai dins la ciutat. Totes les evidències ens apunten a què aquest temple deu estar ubicat en un emplaçament concret de la Catedral, gràcies a una excavació que l'any 2007 vam realitzar amb el conveni entre l'Arquebisbat de Tarragona, del que jo era director, juntament amb l'Institut Català d'Arqueologia, del que era codirector un amic meu, el Josep Maria Macies. Fent aquestes prospeccions físiques vam documentar que hi havia unes evidències, unes anomalies geofísiques que ens permetien entendre que en el sector central de la nau central, al metre setanta aproximadament de profunditat hi havien unes estructures que podrien tenir la coincidència amb la modulació d'un temple, que el podríem posar en relació, per altres qüestions com les evidències que hi ha al voltant historiogràfiques, amb aquest temple d'August. Per tant, aquest sondeig ve determinat per verificar si el que tenim a metre setanta de profunditat és el temple d'August. Jo crec que fins i tot hi ha un fet més important, que és poder comprendre quina és la naturalesa estratigràfica de tot el subsòl. En termes senzills, això es tracta d'exhumar els diferents estrats que ja han quedat coberts a partir dels moments d'ocupació de la ciutat des del segle I.

-Cada estrat pertany al seu període històric.

-Sí, a partir del seu període històric poder exhumar els estrats com si fossin els fulls d'un llibre, poder llegir. Arqueològicament, què ha passat? És a dir, a priori, nosaltres sabem que la part superior del turó estava ocupat pel campament romà de la primera ocupació romana d'Escipió. Què queda d'aquest campament? Segurament poca cosa

podrem trobar, segurament res perquè la pròpia obra romana posterior del segle I va fer un tall al turó, va rebaixar la roca del turó per col·locar aquest fonament de la gran àrea del segle I. En un inici hi va haver l'ocupació militar, que després es transforma en el segle I per albergar aquesta gran àrea sacra on pensem que hauria de ser aquest temple d'August. Sabem que aquest temple perdura si més no fins a la meitat del segle V, que és en el moment en què comencem a trobar evidències del desmantellament de les estructures religioses paganes.

-I després?

-S'inicia un procés d'una forma molt paulatina de cristianització, i sabem que a l'època visigòtica en aquest mateix espai serà construïda una catedral visigòtica cristiana de la que no hem trobat mai les seves restes, però que en canvi hi ha evidències, com enterraments que s'han trobat al voltant de la Catedral, peces de decoració arquitectònica relacionades amb una església, fins i tot les fonts historiogràfiques documenten l'oracional de Gorona, un llibre on s'apunten en l'època visigòtica les oracions, les rúbriques, la manera com s'havien de fer les processons en les grans festivitats. En aquest document, avui dia conservat a l'arxiu capitular de Gorona, a Itàlia, ens indica que devia existir aquesta catedral. Doncs bé, la catedral tampoc no l'hem trobat. Ens falta el temple i ens falta la catedral visigòtica. Però l'exhumació de totes aquestes estratigrafies, de totes aquestes capes que s'han anat compactant, ens poden donar moltes pistes per comprendre quina ha estat l'evolució d'aquest espai des del moment romà fins que al segle XIV s'acaba construint tota la Catedral. La Catedral va avançant des de l'absis cap a la portalada i representa que en el segle XIV tota la resta del monument resta acabat.

-En el moment en traieu les lloses, què hauríeu de trobar?

-Ens hauríem de trobar les primeres capes que segurament hauran quedat segellades des del segle XIV, si és que entre el segle XIV i l'època moderna no s'ha construït dins d'una tomba d'algun personatge que ignorem, una cripta, qualsevol cosa d'aquest tipus. Probablement hem d'anar trobant les estratigrafies d'època visigòtica i tardo-romana al moment d'abandonament d'aquest temple i, després, la part més important, les restes fundacionals d'aquest temple.

-Si trobeu el Temple... que passarà?

-En primer terme, el que haurem de fer és tornar a omplir de terra i restituir tot com ho vam trobar. Un cop estigui tot ben documentat, caldria restituir-ho mentre duem a terme l'estudi arqueològic. Depèn del que trobem, s'haurà de determinar quina és la seva importància, és a dir, valorar la importància de la troballa en qüestió. Intentarem conserva-ho per a quedi visible, fent una mica de museïtzació si hi ha vidres, mosaics, etc. Al cap i a la fi, és un incentiu més pel propi monument, que la Catedral estigui aixecada sobre un temple romà, és una cosa favorable per la cultura, el turisme...

-S'ha parlat sempre que hi ha restes d'aquest temple a llocs diversos: a Reus, per exemple. Això està legalment certificat, l'existència d'aquestes restes?

-És molt relatiu. Nosaltres podem identificar que en tota la zona, la Part Alta, s'hi han anat trobant restes sobretot de decoració marmòria que cal adscriure a un simbolisme religiós pagà. Fem un parèntesi: si ara la Catedral de Tarragona s'ensorrés, quedés oculta durant 2.000 anys, i d'aquí a 2.000 anys l'exhumessin uns arqueòlegs sense trobar-la, potser es trobarien en un carrer proper un fragment de timpà amb la imagocristi, amb un anyell místic o el que sigui. Aquests fragments inconfusiblement no pertanyen al Palau, pertanyen a la Catedral. Aquest tipus de peces s'han anat exhumant, només cal anar a la Catedral i veiem encastat en un dels seus murs un gran fris on es troben elements litúrgics pagans. Evidentment ha de correspondre al fris necessàriament d'aquest gran temple i, com aquests, s'han trobat altres elements. Nosaltres pensem que tot aquest temple estava envoltat de medallons a la plaça major. Tots aquests s'han anat exhumant i no seria gens estrany que s'haguessin escampat.

-La pregunta seria: hi ha molt d'espoli del patrimoni?

-Jo diria que no. Cal recórrer a la història, en el moment sobretot de la democratització del país, en el moment en què es crea una legislació pròpiament arqueològica, neixen els Serveis d'Arqueologia de la Generalitat, la legislació catalana és molt avançada en aquest sentit. Una altra cosa és la vulneració d'aquesta llei. Però jo crec que el problema més que l'espoli és el mal que s'ha pogut fer a la realitat monumental per la no aplicació de la llei, perquè hi ha pogut haver constructors desaprensus. Amb el pas del temps, mentre tot ha anat evolucionant, crec que la protecció del patrimoni cada cop ha estat més important. El fet que hi hagi unes lleis i unes estructures molt bones no n'eximeix l'incompliment.

-Pot posar algun exemple?

-A Tarragona vam viure de manera horroritzada el cas del Parc Central. Tot i tenir unes lleis i un cos legislatiu molt bo i molt poderós, el Parc Central va ser un escàndol arqueològic de primera magnitud perquè, en definitiva, els agents des de totes les dimensions no van ser a l'altura de les circumstàncies. El patrimoni l'hem de protegir tots, no és només l'administració, és també el ciutadà que se l'ha de sentir seu.

-Sí que ho van aconseguir amb unes troballes d'època musulmana, i Cartagena si s'ha recuperat és gràcies a la mobilització ciutadana.

-Cartagena, per exemple, és un cas excepcional, fantàstic, una ciutat que a més es queda sense les seves estructures de vida, que és la marina militar, i aquella gent necessita un altre tipus de font d'ingressos, i allà són capaços tots d'entendre amb el descobriment sobretot del Teatre, de posar-se tothom d'acord.

-I a Tarragona no?

-Aquí jo crec que hem viscut durant molt de temps com si el patrimoni fos un enemic nostre. Les coses van canviant, sóc allò que en diuen 'positivista antropològic', que m'agrada veure les coses positives perquè qui digui que l'arqueologia no està millor ara que fa vint anys és un mentider. Avui dia, el patrimoni funciona millor que no pas abans.

-Degut a la gestió?

-La gestió sobre el patrimoni, el control. Ara, hi ha exemples que aquest és un patrimoni amic, la gent és capaç d'unir-se d'abandonar personalismes, protagonismes absurds, i jo crec que aquest és un aspecte que la ciutat va superant a poc a poc, però que encara li falta. Per a mi, les excavacions a la Catedral tenen un punt apassionant a nivell de pedagogia. La capacitat de tres institucions: l'Arquebisbat de Tarragona, l'Ajuntament de Tarragona i l'Institut d'Arqueologia Clàssica, la representació de la Generalitat, del món acadèmic de les universitats i les entitats es posen d'acord per

treballar conjuntament. Què ho facilita això? Ho facilita el coneixement i les dinàmiques de confiança que generen els seus interlocutors.

-I per què els dos museus no es posen d'acord per fer alguna cosa en comú?

-Sí que és possible, de fet en algunes ocasions és possible que ho hagin fet. Però això és responsabilitat dels interlocutors i de les persones. Jo tampoc puc fer de jutge. El patrimoni s'ha de mantenir amb les dinàmiques de treball però també cal tenir aquestes inèrcies de confiança, d'intentar trobar la part positiva. I les respostes amb els programes que hem fet recentment són extraordinàries, les tres institucions ens vam posar d'acord per fer una investigació que encara continua a l'amfiteatre de Tarragona i amb tota la basílica. S'estan fent estudis encara, però la cosa va bastant bé. El tema de la Catedral és el mateix. Sumem.

-Per què la Necròpolis no és una més?

-Fa molts anys que estem esperant que arribi una ajuda externa important, que certament és necessària. La Necròpolis, amb tot el que comporta, la seva àrea d'excavació, més també el projecte museogràfic necessita una ajuda externa, això és indubtable, sigui l'Estat, sigui la Generalitat, ha d'aportar uns recursos importants a l'abast de la importància que té. Aleshores, jo entenc que el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona necessiti aquesta ajuda. Costa que arribi, Tarragona de vegades ha quedat com el cul del món, no sempre s'han repartit les potencialitats del patrimoni de la mateixa forma, no som a la Catalunya Vella. Costa que ens arribin aquestes contraprestacions, em fa la impressió que falta aquesta part. També faltaria una dinàmica de dir per què no obrim la possibilitat que hi hagi un moviment associatiu, uns amics del museu nacional arqueològic, que existeixi un pla director... De vegades penses que si fa 14 anys haguéssim intervingut en petites parcel·les hauríem aconseguit molt més.

-Per què els països anglosaxons fa la sensació que treballen molt més la esponsorització i aquí no hi ha manera que ho entenguin?

-És una altra tradició, els països anglosaxons tenen una tradició en la protecció del patrimoni a nivell legislatiu més avançada que la nostra. Tenen un altre aspecte, i és que no es pot comparar el patrimoni britànic amb l'italià, el grec o l'espanyol. De vegades diem, en broma, que 'si això estigués a Reus...'. Un punt de raó tenen. Aquí possiblement sempre hem estat capital de tot. Reus, en canvi, s'ha hagut de buscar la vida, ha hagut de ser una societat més oberta en molts aspectes, més creativa, més dinàmica... Però, és clar, una cosa és tenir la Prioral de Reus, o tenir el modernisme de Reus, que és important, i una altra cosa és tenir el potencial artístic, arqueològic, de Tarragona, que això desborda.

-I què hem de fer amb tot això?

-Aquí hi han faltat moltes ajudes i magnetitzar ajudes de l'exterior a nivell espanyol o a nivell català, que això només es tradueix a diners reals i constants. Aquí també hi ha hagut un problema de no anar a buscar aquest diner a fora. Som una societat que ens hem quedat mirant com tot passava, amb un cert aire victimista, que al final cal anar a Barcelona, cal anar a Madrid, anar a empènyer, a trobar-ho. És una ciutat complexa, però a nivell patrimonial, sense ser iconoclasta, posem una càrrega d'autocrítica. La societat s'ha de conciliar amb el seu passat. Cada cop està més reconciliada perquè hi ha hagut projectes d'una pedagogia que ha fet que el patrimoni sigui més estimat pels ciutadans, els esforços de la Tàrraco Viva, els esforços de l'Associació Cultural de Sant Fructuós a través de la Passió, formes pedagògiques d'apropar el patrimoni. Els esforços dels camps d'aprenentatge són importantíssims, la feina de la Generalitat que ha fet sobretot a l'escola per dinamitzar aquestes polítiques, avui dia la gent està molt més sensibilitzada. La llei de patrimoni té quinze anys, això s'ha aconseguit en aquestes dues últimes dècades. Queden temes pendents? En queden, cal seguir per

aquesta línia de dimensió positiva de creure'ns que el que tenim a Tarragona és molt important.

-Quines coses factibles hi ha?

-Els ciutadans s'ho han de creure, hem de fer una mitjana, ni Tarragona és el melic del món, hi ha ciutats amb un patrimoni que ens desborden, més enllà de les muralles de Tarragona hi ha ciutats imponents, però Tarragona no és una ximpleria. Tarragona té un patrimoni esplèndid: les muralles més antigues fora de Roma, el patrimoni paleocristià, un patrimoni que no s'ha explotat encara, Tarragona és el bressol del cristianisme hispànic. La segona cosa és que crec que ha d'existir una comunió entre totes aquelles institucions que d'una manera o d'una altra estan treballant en l'arqueologia, sigui en la universitat, en els instituts especialitzats com l'Institut d'Arqueologia, els moviments associatius... Ha d'existir una unió, que no vol dir centralització ni manca d'autonomia, amb convenis.

-Alguna cosa més?

-Sí, també és molt important que hi hagi una política de difusió dels resultats. A Tarragona hem viscut una febrada constructiva, que l'arqueologia ha anat darrere de tot això. Al final s'ha excavat molt i s'ha publicat molt poc, de manera que a tu, ciutadà, què t'arriba de tot això? Hem d'exigir-nos com a ciutat i com a administració també que aquests resultats s'han de publicar. No creem coses estranyes, si ja hi ha una Societat Arqueològica, que té una publicació fantàstica, el butlletí arqueològic, que fa intercanvis amb mig món, no cal crear coses estranyes. Per tant, una bona política de difusió, una molt bona política de conservació, és a dir, intentem excavar, però estiguem segurs del que volem deixar conservat.

-El Mercat Central seria un exemple d'això?

-Per mi, seríem en un punt de frontera. Tarragona viu en una ciutat viva, actual, que ha de créixer i que té les seves necessitats econòmiques, i que moltes vegades hem de prioritzar. Tot és possible conservar, però a la realitat del dia a dia això no és possible. Prioritzar significa que de vegades hem de sopesar el que són les necessitats vives d'una ciutat actual, de les seves necessitats econòmiques, i el que són les restes. És clar, on és la frontera? A mi em fa la impressió que ve determinada per una sinceritat tècnica arqueològica i a nivell econòmic. Si aquestes restes que s'han trobat són unes restes que dificulten que la ciutat pugui créixer, es poden conservar, sempre és millor.

Els arqueòlegs segueixen excavant el subsòl de la Catedral en busca del temple d'August

Ja s'ha enretirat l'enllosat i s'estan trobant fragments de ceràmica

Després d'una setmana des de l'inici de la intervenció arqueològica al subsòl de la Catedral de Tarragona en la recerca del temple de l'emperador August que hauria de trobar-se a la zona d'accés de la nau major de la basílica, l'equip multidisciplinari d'arqueologia format per 25 persones estan trobant fragments de ceràmica característica del segle I aC al segle IV dC dels estrats que es van extraient, a més d'una peça de marbre d'una cornisa d'època romana.

Recordem que dilluns passat es va donar inici a la intervenció que durarà un mes a càrrec dels arqueòlegs Josep M. Macias, Imma Teixell i Andreu Muñoz, de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, l'Ajuntament de Tarragona i el Capítol de la Catedral respectivament per donar resposta a l'enigma del temple. Les primeres tasques van consistir en extreure uns 24 m2 de l'enllosat de la nau que resten ara ordenades a l'entrada de la Catedral i preparades per a la seva reposició quan hagin finalitzat els treballs. Així es va obrir una cata de 7 per 3 metres on s'ha pogut comprovar que no ha estat contaminada per actuacions d'èpoques modernes.

El pas que s'està seguint ara és arribar a profunditzar fins els 3 metres per localitzar una base de morter de cal de 27 metres d'amplada per 35 de llargada. A més, no es descarta que a 1,70 metres de profunditat es puguin trobar les estructures del temple i és que segons els indicis de les últimes prospeccions realitzades al 2007 i els coneixements de 200 anys d'historiografia, el temple s'hauria de situar en aquest indret.

Els avanços dels treballs d'excavació es poden consultar a través d'un canal creat a la web de la revista "Sapiens".

Obras en la capital del Tarragonès

«<<<

► El suelo de la catedral de Tarragona, levantado en su parte central, bajo la cual debería encontrarse el templo de Augusto, el viernes pasado.

En busca del gran templo

Los arqueólogos esperan hallar en el subsuelo de la catedral de Tarragona restos del mítico edificio dedicado al emperador Augusto **Las excavaciones durarán un mes**

J. MARIA PLANA
TARRAGONA

«Este es el suelo que había aquí en el primer tercio del siglo XIV, cuando la construyeron», explica entusiasmado Andreu Muñoz, arqueólogo del capítulo de la catedral de Tarragona. Señala la excavación, de 25 por 7 metros, en plena nave central, donde se afana un equipo multidisciplinar del propio capítulo, el Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) y el ayuntamiento. Tienen hasta el 31 de julio para ve-

LA EXPECTACIÓN

El suelo de la catedral, que puede esconder un gran secreto, no se había levantado desde hacía siete siglos

rificar si aquí, a un máximo de tres metros bajo tierra, se hallan los restos del mítico templo de Augusto, un magnífico edificio con una fachada de ocho columnas, alzado sobre un podio en una plaza porchada, jamás hallado por los arqueólogos pese a lo intenso de su búsqueda. Del templo que glorificó al emperador sólo queda su grabado en monedas y vestigios escritos.

Las excavaciones empezaron hace una semana y ya se han levantado, una a una, las enormes losas me-

dievals del pavimento catedralicio, de grosores entre 15 y 35 centímetros y pesos de hasta 80 kilos. La mano del hombre no actuó más desde su colocación, con mortero de medio centímetro de grosor, sobre la durísima piedra común de Tarragona, el *fetge de gat*. «Era un pavimento preparado para durar una eternidad», resume la arqueóloga municipal Imma Teixell.

Lo que debe haber debajo, es una zona virgen desde el Alto Imperio Romano hasta la edad media, un te-

soro científico tan relevante como el propio templo de Augusto. «Si encontramos algo, será primero una capa de mortero de cal», desmilita Josep Maria Macias, codirector de la excavación del ICAC, consciente de que «no se hallarán estatuas ni inscripciones, por ejemplo».

Equipo de 25 personas

Los estudios realizados con georradar en ese mismo punto en el 2007 revelaron grandes estructuras que podrían ser los restos de los cimientos del podio del templo. El templo de Augusto con esas llamativas ocho columnas podría tener una extensión de 25 por 40 metros y según aquellos estudios ya habría vestigios a un metro y medio de profundidad. El equipo que busca confirmar esa hipótesis está formado por 25 personas entre las que hay especialistas en geología, química, cerámica e incluso semillas «por si se encuentran», comenta Muñoz. De momento, ya han aparecido varios restos de cerámica vitrificada y el equipo no oculta su entusiasmo.

También el sacerdote Miquel Barberá, presidente del capítulo, se muestra exultante. «Es un privilegio ver así la catedral, esperamos que salgan a la luz muchos secretos», exclama mientras señala, a pocos metros de la excavación, todos los andamios que se extienden hasta el altar mayor. Son las obras de restauración del plan director que han cerrado el templo al culto y que han permitido cavar en sus entrañas.

Al privilegio de excavar una catedral «en España, sólo hay el precedente de Vitoria» se suma «el lujo de poder trabajar sin presiones», dice Muñoz, acostumbrado, como todos los arqueólogos, a las prisas y peticiones para acelerar las catas. Tampoco es frecuente abrir la excavación a la prensa cada viernes para que conste cómo evoluciona o explicar la investigación en internet, en el blog de la revista especializada Sapiens (<http://blogs.sapiens.cat>). «Queremos abrir nuestro trabajo a la sociedad», dice Macias, responsable del blog, que ha recibido más de 1.500 visitas en una semana. ■

Los arqueólogos creen estar muy cerca del Templo de Augusto

Unos centímetros por debajo del pavimento medieval de la Catedral, del siglo XIV, han aparecido trozos de cerámica romana del Alto Imperio y del inicio del período medieval. Los arqueólogos esperan encontrar el Templo de Augusto a 1,70 metros de profundidad

Cata abierta en la nave central, en la que ha aparecido cerámica romana y medieval

CARLES GOSÁLBEZ

El lunes se inició una intervención arqueológica en la nave central de la Catedral que busca restos del Templo de Augusto. Lo primero que han comprobado los arqueólogos Josep Maria Macías, Imma Teixell y Andreu Muñoz, codirectores de la excavación en representación del ICAC, del Ayuntamiento y del Arzobispado, es que el suelo de la Catedral donde se ha abierto una cata de siete por tres metros «no se ha tocado desde que en el siglo XIV los constructores pusieron el pavimento elaborado con piedra de Santa Tecla».

Andreu Muñoz explicó al Diari que la tierra que ha aparecido debajo de los bloques de piedra, de un grosor de unos veinte centímetros, «no está contaminada por actuaciones de épocas modernas». Este hecho lo demuestra el hallazgo a sólo unos centímetros de la superficie de «restos de cerámica romana de tierra sigilata hispánica –característica del período que va de siglo I aC al siglo IV dC– y piezas bajo medievales, además de un trozo de mármol de una cornisa, también de época romana».

Muñoz informó que la previsión es «llegar a niveles fundacionales», que permitirán conocer la estratigrafía de este sector de Tarragona cuando se inició la construcción de la Catedral.

‘Tenemos el viento a favor’

El arqueólogo y director del Museu Bíblic Tarraconense no dudó en manifestar que la excavación iniciada esta semana «pinta bien y tenemos el viento a favor». Según los

estudios geofísicos y de georadar realizados en 2007 con la finalidad de conocer el subsuelo de la Catedral, los codirectores de la excavación no descartan que a 1,70 metros de profundidad «encontremos estructuras del Templo de Augusto», subrayó Muñoz.

La localización o no debajo de la Catedral del templo que los tarraconenses levantaron en honor al gran emperador romano es cuestión de días. «Como mucho, rebajaremos tres metros de tierra». Si el templo de ocho columnas se encuentra debajo de la Catedral, «la fachada estará en el lugar que excavamos».

Muñoz destacó que «es muy importante que tres instituciones estemos trabajando en el proyecto de manera conjunta. Crea sinergias muy interesantes para la arqueología de nuestra ciudad». La intervención en la Catedral se puede seguir a diario a través de la dirección blogs.sapiens.cat.

El Temple d'August, sota la Catedral o a la placeta de l'Oli?

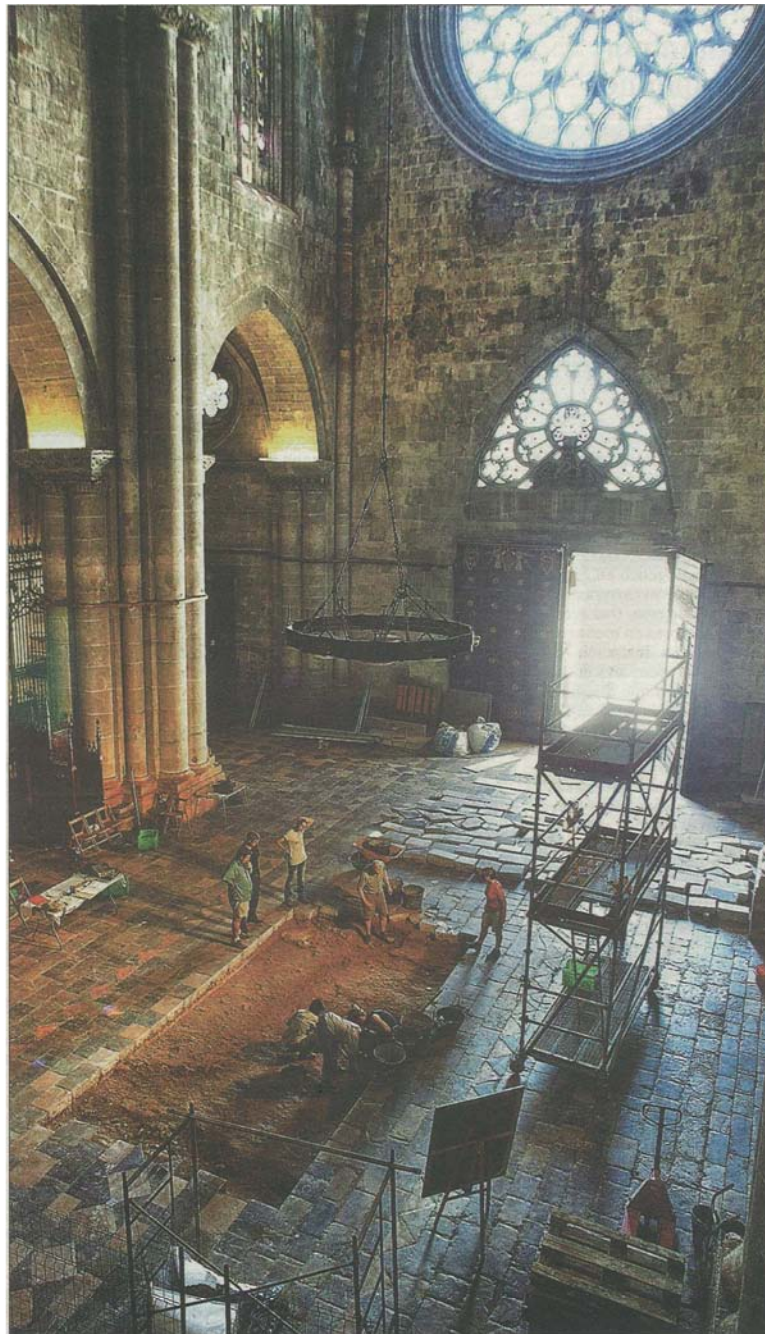
Aquesta setmana s'han iniciat les excavacions al recinte catedralici, amb l'escepticisme de la Societat Arqueològica que creu més factible una altra ubicació

Sota la direcció de tres arqueòlegs de l'Ajuntament de Tarragona, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) i el Capítol de la Catedral aquesta setmana s'ha iniciat la primera fase de l'excavació de l'eix axial de la Catedral de Tarragona on, segons les prospeccions geofísiques realitzades l'any 2007, podria trobar-se el temple d'August, un temple de culte a aquest emperador romà que s'hauria construït el segle I després de Crist. Tanmateix, des de la Reial Societat Arqueològica es mostren escèptics, perquè creuen que el temple estaria situat a la placeta de l'Oli. Així doncs, s'inicia un viatge al passat emocionant que ha de desvetllar el més gran dels misteris que encara ara guarda el subsòl tarragoní.

Els primers treballs van començar dilluns i, durant dos dies, es van enretirar les lloses de la pavimentació de l'eix axial de la catedral tarragonina, una feina més dura del que s'havia previst en un principi i que es va allargar dues jornades. Per això no ha estat fins aquest divendres que han començat les excavacions arqueològiques. De moment s'ha pogut constatar que el paviment de la catedral és l'original i data del segle XIV, quan es va construir. Això significa que en cas que el temple d'August es trobés sota aquestes lloses, no hi hauria hagut cap contaminació més enllà de la data de construcció del temple religiós. "Aquesta informació no es coneixia i això ens fa tenir unes expectatives molt altes", ha dit Teixell.

Ara bé, el màxim responsable de la Reial Societat Arqueològica de Tarragona, Rafael Gabriel, afirma que "nosaltres no hi creiem gaire. No pensem que en el lloc on estan buscant hi hagi en realitat un temple d'August. Totes les restes trobades monumentals de caràcter arquitectònic o decoratiu han sortit a la placeta de l'Oli. Ens sembla molt que estaria en aquest emplaçament. Al dènticle de la Catedral on estan excavant en l'actualitat hi podria haver hagut un temple però no tenia perquè haver estat el d'August. Potser per exemple que hi haguessin els trofeus de Cèsar".

Trabajos de prospección en el interior de la catedral de Tarragona. / JOSEP LLUÍS SELLART

El último templo de Tarraco se esconde bajo la catedral

FERRAN BALSELLS, Tarragona

La arena milenaria que ocultan las losas de la catedral de Tarragona reapareció ayer por primera vez desde el siglo XIV para que los arqueólogos puedan acceder hasta las ruinas del templo de Augusto, último santuario romano de la ciudad cuyo rastro sigue sin aparecer. Los trabajos, dirigidos por técnicos del Ayuntamiento, la Generalitat y la Conferencia Episcopal Tarraconense, se alarga-

rán hasta el 31 de julio para certificar el final de la mayor incógnita de Tarraco: el templo erigido en el siglo I en honor del emperador romano, que se instaló en la ciudad del 27 al 24 antes de Cristo. Todos los indicios, incluidas las prospecciones geofísicas realizadas en 2007, sitúan este santuario en el corazón de la catedral.

Los expertos consideran probado que la catedral se levantó en el siglo XII sobre los cimientos de una catedral visigótica, a

su vez edificada sobre una mezquita árabe que a su vez se había superpuesto a un templo. "Es el templo de Augusto o algo demasiado parecido", asegura Josep Maria Macies, arqueólogo del Instituto Catalán de Arqueología Clásica. Los técnicos admiten que la certeza del hallazgo es casi absoluta. La búsqueda puede seguirse a diario a través del blog <http://blogs.sapiens.cat/recercatempleaugust>, creado por los responsables de la prospección.

Aixequen l'enllosat medieval de la catedral de Tarragona per buscar el temple romà d'August

Carina Filella

Excavaran a una profunditat de tres metres, amb una superposició de restes des de l'època altimperial romana fins a la medieval

La catedral de Tarragona està oberta de cap a cap. Els arqueòlegs han desmuntat l'enllosat medieval de la nau central per iniciar l'excavació arqueològica al subsòl, que ha de permetre confirmar si s'hi amaga el temple romà de culte a l'emperador August, que es va aixecar al segle I dC i del qual mai no s'ha trobat cap resta. Els arqueòlegs han desmuntat pedra a pedra una superfície d'uns 25 metres quadrats i els arqueòlegs preveuen excavar a una profunditat de tres metres. «Però creiem que a la profunditat d'1,70 metres hauríem de trobar el temple», segons Andreu Muñoz, codirector de l'excavació. Els estudis geofísics que hi van realitzar el 2007 van determinar que en aquesta zona hi havia grans estructures de pedra, que podien ser els vestigis del temple.

Excavar a l'interior d'una catedral és un fet excepcional. Fins ara només s'havia excavat la de Vitòria —a banda dels treballs realitzats als soterranis de la de Girona—. Però atesa la importància per a l'arqueologia i la historiografia hispànica del temple romà en honor de l'emperador August, que van construir els tarragonins del segle I dC, però del qual mai fins ara no s'ha trobat cap resta, l'Arquebisbat, l'Ajuntament de Tarragona i l'ICAC (Institut Català d'Arqueologia Clàssica) s'han posat d'acord per desmuntar l'enllosat medieval de la nau central de la catedral de Tarragona i excavar al subsòl.

Els arqueòlegs de les tres institucions (hi treballa un equip de 25 professionals) ja han tret pedra a pedra una superfície de 25 metres quadrats del paviment. Han numerat cada llosa i han quedat ordenades a l'entrada de la catedral, preparades per a la seva reposició quan hagin finalitzat els treballs. Són lloses de grans dimensions, de formes geomètriques i que pesen fins a 80 quilograms cadascuna. Com que el paviment de la catedral és l'original, del segle XIV, i es trobava «molt ben segellat», «això significa que el subsòl no ha estat alterat en el temps», fet que implica una major conservació de totes les restes que s'hi amaguen, segons va explicar ahir Andreu Muñoz, codirector de les excavacions juntament amb Josep Maria Macias i Imma Teixell. A sota l'enllosat s'hi troba el llit de morter, que feia de preparació i repòs de les lloses. I just a sota del paviment han començat a aparèixer petites peces de terra sigil·lada hispànica i de ceràmica vidriada baixmedieval.

Excavaran fins a tres metres de profunditat, tot i que confien que les restes del temple apareguin a 1,70 metres, ja que així ho indiquen els estudis geofísics que s'hi van dur a terme l'any 2007. Aquelles prospeccions van determinar que en aquesta profunditat s'hi troben grans estructures de pedra, que podrien ser els vestigis del temple romà. A la zona on s'excava, molt a prop de l'entrada a la catedral, preveuen trobar-hi les restes de la façana del temple. Si malgrat tot al final no trobessin el buscat temple de culte a August, els arqueòlegs destaquen l'interès científic d'analitzar una seqüència

estratigràfica que va des de l'època altimperial, al segle I, fins a l'època medieval, al segle XIV.

Josep Maria Macias va reconèixer ahir que els últims anys hi ha hagut una revifada dels estudis de l'arqueologia de culte a l'emperador i que el que ara es realitza a la catedral de Tarragona es complementa amb altres que estan fent a Mèrida i a Còrdova, també relacionats amb el fenomen del culte imperial.

L'equip que porta a terme els treballs, que se sent «privilegiat» per poder excavar en un espai com ara la catedral, és multidisciplinari, segons Muñoz i Macias. A més dels arqueòlegs hi participen dibuixants, topògrafs, fotògrafs o especialistes en ceramologia. Tota la feina feta es pot seguir a través d'un bloc que setmanalment aniran actualitzant els seus responsables.

L'excavació s'allargarà durant aproximadament un mes. Coincideix amb l'execució de la quarta fase de la rehabilitació de la catedral, per la qual cosa també han instal·lat una gran bastida a l'interior del temple. Les obres se centraran en la restauració de la nau central, les voltes i algunes capelles. També es restauraran les pintures murals medievals i se suprimiran les barreres arquitectòniques.

Inician la búsqueda del templo de Augusto bajo la Catedral de Tarragona

EUROPA PRESS

Un grupo de arqueólogos quieren encontrar la evidencia del hallazgo que despejaría una incógnita arqueológica de resonancia internacional

Un equipo multidisciplinar de 25 personas ha iniciado este viernes la excavación del subsuelo de la Catedral de Tarragona, en la zona del acceso principal de la nave mayor, en la búsqueda de los cimientos del templo del emperador Augusto que debería encontrarse en ese área de la basílica.

Según los indicios de las últimas prospecciones --realizadas con las tecnologías más avanzadas en 2007-- "y los conocimientos de 200 años de historiografía" el templo debería situarse en esa zona, ha explicado a Europa Press el investigador del Instituto Catalán de Arqueología Clásica (ICAC), Josep Maria Macías.

En este momento se están terminando de retirar los rellenos de cimentación del enlosado, que se ha levantado piedra por piedra y que también analizarán los geólogos para saber si se trata del pavimento original de la Catedral, en una superficie de 25 metros cuadrados.

El próximo paso es profundizar "hasta los tres metros" para localizar una base de mortero de cal de 27 metros de ancho por 35 de largo, la evidencia del hallazgo que despejaría una incógnita arqueológica de resonancia internacional. "Es excepcional poder excavar en una Catedral, pero por la ubicación en el área sagrada de Tarragona, por las fechas de las monedas creemos que vamos en la dirección correcta", ha valorado Macías.

A lo largo de este mes, arqueólogos, dibujantes, especialistas en análisis de piedra y cerámica y biólogos, entre otros investigadores, tratarán de resolver el enigma. Según la representación en las monedas de la época, el templo de Augusto era una imponente construcción con un frontal de ocho columnas, de las que hay muy pocas en todo el mundo.

El arqueólogo del Capítulo Catedralicio, Andreu Muñoz, ha adelantado que no esperan encontrar restos espectaculares, ya que los sillares, los elementos decorativos y los revestimientos de mármol fueron expoliados, por lo que no es previsible crear ningún área visitable. "La intención es volver a cerrar la fosa y dejar el pavimento como estaba".

Los avances detallados de los trabajos de excavación pueden consultarse ya en un canal específico creado en la web de la revista científica 'Sapiens'.

Las excavaciones son fruto de un convenio firmado entre el Ayuntamiento de Tarragona, el ICAC y el Capítulo Catedralicio con un presupuesto inicial de 50.000 euros.

Arqueòlegs inicien la recerca del temple d'August sota la Catedral de Tarragona

europa press

Un equip multidisciplinari de 25 persones ha iniciat aquest divendres l'excavació del subsòl de la Catedral de Tarragona, a la zona de l'accés principal de la nau més gran, en la recerca dels fonaments del temple de l'emperador August que hauria de trobar-se en aquest àrea de la basílica.

Segons els indicis de les últimes prospeccions --realitzades amb les tecnologies més avançades el 2007-- "i els coneixements de 200 anys d'historiografia" el temple hauria de situar-se en aquesta zona, ha explicat a Europa Press l'investigador de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), Josep Maria Macías.

En aquest moment s'estan acabant de retirar els farcits de cimentació de l'enllosat, que s'ha aixecat pedra per pedra i que també analitzaran els geòlegs per saber si es tracta del paviment original de la Catedral, en una superfície de 25 metres quadrats.

El pròxim pas és aprofundir "fins als tres metres" per localitzar una base de morter de calç de 27 metres d'ample per 35 de llarg, l'evidència de la troballa que desvetllaria una incògnita arqueològica de ressonància internacional.

"És excepcional poder excavar en una Catedral, però per la ubicació a l'àrea sagrada de Tarragona, per les dates de les monedes creiem que anem en la direcció correcta", ha valorat Macías.

Al llarg d'aquest mes, arqueòlegs, dibuixants, especialistes en anàlisi de pedra i ceràmica i biòlegs, entre d'altres investigadors, intentaran resoldre l'enigma. Segons la representació en les monedes de l'època, el temple d'August era una imponent construcció amb un frontal de vuit columnes, de les quals hi ha molt poques a tot el món.

L'arqueòleg del Capítol Catedralici, Andreu Muñoz, ha avançat que no esperen trobar-hi restes espectaculars, ja que els carreus, els elements decoratius i els revestiments de marbre van ser espoliats, pel qual no és previsible crear cap àrea visitable. "La intenció és tornar a tancar la fossa i deixar el paviment com estava".

Els avenços detallats dels treballs d'excavació poden consultar-se ja en un canal específic creat en el web de la revista científica 'Sapiens'. Les excavacions són fruit d'un conveni signat entre l'Ajuntament de Tarragona, l'ICAC i el Capítol Catedralici amb un pressupost inicial de 50.000 euros.

Comienzan las excavaciones en búsqueda del templo de Augusto en Tarragona

EFE

Un equipo multidisciplinar formado por 25 personas ha iniciado hoy las excavaciones en el subsuelo de la Catedral de Tarragona para localizar los cimientos del templo romano dedicado al emperador Augusto.

Las excavaciones se centran en un espacio rectangular de 25 metros cuadrados situado en la zona de acceso principal de la nave mayor que, a la vez, reproduce los ejes axiales del posible templo.

El Arzobispado de Tarragona, el Instituto Catalán de Arqueología Clásica (ICAC) y el Ayuntamiento de Tarragona suscribieron el mes pasado un convenio para excavar el subsuelo de la Catedral, después de que una prospección geofísica de 2007 localizase un recinto de ocho columnas frontales que se correspondería con el que aparece en una moneda del año 15 d.C. dedicada a Augusto.

La hipótesis de los expertos es que se trata de un templo de 25 por 40 metros, cuyos vestigios se encuentran a un metro y medio de profundidad, bajo la actual nave central del edificio de culto.

De hecho, la imagen tridimensional obtenida gracias a esta prospección muestra un templo con una estructura de ocho columnas frontales, situado en el centro de una plaza porticada y que se levanta sobre un podium, los cimientos del templo, que todavía se conservan bajo el pavimento de la Catedral.

Comença l'excavació per trobar el temple romà d'August sota la catedral de Tarragona

ACN

Sota la direcció de tres arqueòlegs de l'Ajuntament de Tarragona, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) i el Capítol de la Catedral s'ha iniciat la primera fase de l'excavació de l'eix axial de la Catedral de Tarragona

Allà, segons les prospeccions geofísiques realitzades l'any 2007, podria trobar-se el temple d'August, un temple de culte a aquest emperador romà que s'hauria construït el segle I després de Crist. De moment s'ha pogut constatar que el paviment de la catedral és l'original i data del segle XIV. Això significa que no hi ha contaminació de la zona a partir d'aquesta data i fa augmentar les expectatives dels arqueòlegs. Les feines s'allargaran fins al 31 de juliol.

Segons els historiadors, la Tarragona romana li deu molt a l'emperador August gràcies al qual Tarraco es va convertir en la capital de la província Hispania Citerior i va viure un període d'eclosió econòmica i política. August va viure dos anys a Tarragona i l'any 15 després de Crist s'hauria demanat permís al seu successor, l'emperador Tiberi, per construir-li un temple de culte.

Aquest temple pagà és una de les peces claus que falten al trencaclosques de la Tarraco Romana. Així ho ha destacat Imma Teixell, una de les arqueòlogues que dirigeix la primera fase de l'excavació de la catedral de Tarragona, sota la qual, després de molts anys de treballs i d'estudis, i segons les prospeccions geofísiques realitzades l'any 2007, podria trobar-se aquest buscat temple.

Aquestes prospeccions van detectar una profunda alteració geofísica, d'uns 27 metres d'amplada, uns 35 metres de longitud i un gruix oscil·lant d'entre dos i tres metres, que

s'ha interpretat com les restes de la fonamentació del podi d'un temple. Per això, com explica Teixell, aquesta primera excavació, que acabarà el 31 de juliol aproximadament, ha de servir per corroborar o desmentir si existeix sota la catedral part d'algun tipus d'estructura que pogués ser el temple pagà.

Als treballs hi col·laboren diverses estudiants d'arqueologia de l'ICAC i de la UAB, i està dirigida per Teixell, arqueòloga municipal de Tarragona, Josep Maria Macias, investigador de l'ICAC, i Andreu Muñoz, director del Museu Bíblic Tarraconense. També hi participen dibuixants, topògrafs, fotògrafs, i estan preparats alguns reforços per si ho requereix algun tipus de troballa. Tota la feina feta es pot seguir a través d'un blog que ha posat a disposició la revista 'Sapiens'.

Els primers treballs perimètrics es van fer aquest dilluns i, durant dos dies, es van enretirar les lloses de la pavimentació de l'eix axial de la catedral tarragonina, una feina més dura del que s'havia previst en un principi i que es va allargar dues jornades. Per això no ha estat fins aquest divendres que han començat les excavacions arqueològiques.

En aquests tres dies s'ha pogut constatar que la pavimentació de la catedral és l'originària del segle XIV, quan es va construir. Això significa que en cas que el temple d'August es trobés sota aquestes lloses, no hi hauria hagut cap contaminació més enllà de la data de construcció del temple religiós. 'Aquesta informació no es coneixia i això ens fa tenir unes expectatives molt altes', ha dit Teixell.

NOVETAT

Nou blog dedicat a l'arqueologia

'A la recerca del temple d'August'
s'incorpora al nostre web

Es pensa que el temple d'August de Tarragona deu haver estat el primer dedicat a aquest emperador fora de la ciutat de Roma. Ja fa uns quants anys que els arqueòlegs creuen que les seves restes es troben sota l'actual catedral de Tarragona. Per confirmar-ho, els arqueòlegs Josep Maria Macias, Andreu Muñoz i Imma Teixell dirigeixen una excavació que enguany es durà a terme durant el mes de juliol. A través del nou blog, *A la recerca del temple d'August*, tots tres ens aniran explicant el dia a dia a l'excavació, quines tècniques i processos arqueològics fan servir a cada moment i, sobretot, totes les descobertes que hi vagin fent.

www.sapiens.cat

Comencen els treballs per determinar si el subsòl de la catedral amaga el temple d'August

Els treballs arqueològics per determinar si el temple d'August es troba al subsòl de la catedral de Tarragona comencen aquest dilluns.

Els primers dies es farà l'aixecament de les peces del paviment que cobreixen l'àrea que s'excavarà posteriorment, a la nau central de la catedral. Aquests treballs s'allargaran uns tres dies.

Després, les lloses s'aixecaran i es guardaran, per tal de tornar-les a col·locar al seu lloc un cop s'hagin completat els treballs.

Les prospeccions arqueològiques, que s'allargaran un mes, començaran un cop s'hagi completat aquesta primer fase.

L'objectiu de les excavacions és determinar si el subsòl de la catedral amaga les restes arqueològiques del temple dedicat a August.

Les prospeccions geofísiques que es van realitzar l'any 2007 confirmarien aquesta hipòtesis.

L'arqueòleg de l'arquebisbat, Andreu Muñoz, explica que un cop fetes les excavacions s'haurà de valorar l'interès museogràfic de les restes arqueològiques. L'ajuntament, l'arquebisbat i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica seran els encarregats de dur a terme els treballs.

Els interessats en la matèria podran fer un seguiment de les excavacions a través d'un blog vinculat al web de la revista d'història Sàpiens.

Creen un bloc per seguir la intervenció arqueològica a la catedral de Tarragona

Les intervencions arqueològiques que la setmana que ve duran a terme a la nau central de la catedral de Tarragona es poden seguir a través del bloc <http://blogs.sapiens.cat/recercatempleaugust/2010/06/21/arqueologia-a-la-catedral-de-tarragona>.

La intervenció ha de servir per determinar si, en el subsòl, s'hi amaga el temple romà en honor a l'emperador August. Cada dia es podrà anar seguint, a través d'aquest bloc, l'evolució i els resultats de les intervencions, que estan promogudes per l'Ajuntament de Tarragona, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) i el Capítol de la Catedral de l'Arquebisbat de Tarragona. Els tres directors de les excavacions són Josep Maria Macias (investigador de l'ICAC), Imma Teixell (arqueòloga territorial) i Andreu Muñoz (director del Museu Bíblic). Tots tres fan saber en el bloc que l'excavació a la catedral «procurarà resoldre un dels interrogants arqueològics més importants de les províncies occidentals de l'antic imperi Romà».

Ja es pot seguir per Internet la recerca del temple d'August

Des d'avui dia 22 de juny de 2010 ja està operatiu el blog informatiu (<http://blogs.sapiens.cat/recercatempleaugust/2010/06/21/arqueologia-a-la-catedralde-tarragona/>) sobre les intervencions arqueològiques que es realitzaran a la nau central de la catedral de Tarragona i que s'iniciaran durant la propera setmana. Dia a dia podreu anar seguint, a través d'aquest blog, l'evolució i resultats d'aquestes intervencions promogudes per l'Ajuntament de Tarragona, l'ICAC i el Capítol de la Catedral (Arquebisbat de Tarragona).

L'Ajuntament de Tarragona i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) aportaran 50.000 euros i el treball dels seus arqueòlegs per excavar una cata de set metres de longitud i tres d'amplada a la portalada de la Catedral, sota el segon tram de volta de la nau central. Aquest és l'espai on es van evidenciar l'existència de restes premonitòries durant les prospeccions geofísiques i tomografies realitzades l'any 2007. Les tècniques modernes utilitzades llavors, que podrien comparar-se a la tecnologia del sonar, va dibuixar en dues dimensions un espai que correspondrien a la planta del temple d'August.

A la recerca del Temple August Excavació arqueològica a la Catedral de Tarragona

Josep M. Macias, Imma Teixell i Andreu Muñoz

Som arqueòlegs tarragonins que volem (confiem que a diari) comentar-vos la nostra recerca en un dels espais més emblemàtics de la ciutat: la Catedral de Tarragona.

És un projecte atrevit -fruit d'un acord entre l'Ajuntament de Tarragona, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica i el Capítol de la Catedral (Arquebisbat)- que procurarà resoldre un dels interrogants arqueològics més importants de les províncies occidentals de l'antic Imperi Romà.

Tots tres ens hem format en la Universitat de Barcelona (especialitat Història Antiga i Arqueologia). El Josep Maria és investigador de l'ICAC, l'Andreu és director del Museu Bíblic Tarraconense i l'Imma és arqueòloga municipal.

L'arqueologia és una petita aventura que a vegades té èxit i de vegades... En aquest cas la volem compartir amb vosaltres, així que *alea iacta est*.

<http://blogs.sapiens.cat/recercatempleaugust/autors/>

A la recerca del Temple d'August

Aquest estiu es farà una intervenció arqueològica al subsòl de la Catedral de Tarragona per localitzar les restes d'un gran monument

JÚLIA GIRIBETS | Tarragona

D'aquí unes setmanes començaran un seguit d'intervencions arqueològiques al subsòl de la Catedral de Tarragona per esbrinar un dels enigmes de l'antiga Tarraco, que és determinar si sota el que avui és la Catedral, hi ha les restes d'un espectacular temple dedicat a August. L'Arquebisbat de Tarragona, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) i l'Ajuntament han signat un conveni per excavar amb l'objectiu de localitzar els fonaments d'aquest monument.

Les intervencions estan previstes per al mes de juliol i l'objectiu és trobar restes del temple que permetin aportar més dades sobre l'evolució històrica de la ciutat. Es farà un sondeig rectangular en un espai de 25 metres quadrats. L'any 2007, una primera actuació que es va dur a terme a la Catedral, va donar indicis d'un anomalia geofísica d'uns 30 metres d'amplada, que indicava que a sota hi havia alguna cosa. Es tractaria d'un recinte amb 8 columnes frontals que es podria correspondre amb el que apareix en una moneda de l'any 15 d.c.

No s'espera trobar un gran temple perfectament conservat, sinó que és probable que es trobin petites restes, com els fonaments, però només això pot tenir un gran valor documental. Les restes es trobarien a una profunditat d'1,5 metres. Aquest temple podria haver-se construït dels anys 15 al 30 i hi ha dubtes de la transformació que va tenir al llarg del temps. Això ho podria resoldre aquesta actuació que permetrà reubicar aquest monument en la història, que molts consideren que devia ser espectacular. El temple d'August es considera com el primer exemple de culte a aquest emperador a la zona. Devia fer uns 30 metres d'amplada, estava construït amb marbre de carrara i tenia unes columnes amb un diàmetre d'un metre i mig.

Està previst que quan s'acabi la prospecció del subsòl es restitueixi el paviment de nou, ja que també s'estan fent les obres de restauració de la Catedral. D'entrada, no està previst fer una zona visitable. En cas que es trobessin restes del temple- que podria ser que no- es tractaria d'una troballa de primera magnitud, ja que aquest edifici servia de model de diferents províncies occidentals de l'Imperi. L'emperador August va residir en diferents èpoques a Tarraco. En els "Anals de Tàcit" ja es documentava l'existència d'un temple de culte dedicat a l'emperador ubicat a l'antiga Tarraco.

No hi ha res segur

L'arqueòleg de ICAC, Josep Maria Macias, assegura que "no tenim l'evidència de l'existència del temple" però, tot i així, si no es troba el misteriós temple, l'actuació serà important des del punt de vista científic.

Per la seva banda, la directora de l'ICAC, Isabel Rodà, afirma que aquest no seria un temple qualsevol sinó que es tracta d'un monument emblemàtic del que s'ha estat buscant la ubicació "durant dècades i que segueix sent una incògnita". Sigui com sigui, la troballa tindrà, segur, una repercussió mundial, ja que no és freqüent la presència de temples de 8 columnes frontals, com sembla que seria aquest.

Signatura d'un conveni per a l'excavació arqueològica a la Catedral de Tarragona

Està previst que el mes juliol es realitzi l'excavació arqueològica d'un sondeig a la nau central de la catedral

S'acaba de signar el conveni entre el Capítol de la Catedral, **l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC)** i la **Conselleria de Patrimoni de l'Ajuntament de Tarragona** per a la realització de les excavacions arqueològiques a la nau central de la Catedral, per tal de verificar les dades proporcionades per les prospeccions geofísiques segons les quals se sospita la hipotètica presència d'un temple de culte imperial a l'eix axial de la Catedral.

Les tres institucions han sumat esforços per tal de dur a terme una primera intervenció per intentar determinar amb mètodes arqueològics les realitats precedents a la construcció de la Seu medieval. Així, **està previst que el mes juliol es realitzi l'excavació arqueològica d'un sondeig a la nau central de la Catedral de Tarragona**, tal i com informa la agència **Flama**.

A l'acte de signatura, i posterior roda de premsa, hi assistiren Mons. **Miquel Barbarà**, degà-president del Capítol de la Catedral; la Dra. **Isabel Rodà**, directora de l'ICAC; i la Sra. **Rosa Rossell**, Tinent d'alcalde i consellera de Patrimoni de l'Ajuntament de Tarragona. També hi foren presents els arqueòlegs Sr. **Andreu Muñoz** (Capítol de la Catedral), Dr. **Josep M. Macias** (ICAC) i Sra. **Imma Teixell** (Ajuntament).

A la recerca del temple d'August

Durant el mes de juliol, els arqueòlegs excavaran el subsòl de la catedral de Tarragona

Diferents indicis arqueològics apunten que, just a sota de la **catedral de Tarragona**, s'hi troben les restes que podrien correspondre a l'antic temple d'August. Per comprovar-ho, al llarg del mes de juliol s'excavarà el subsòl de la catedral i s'hi faran diverses actuacions arqueològiques emmarcades en la IV fase del **Pla Director de la Catedral**.

Unes actuacions impulsades per l'Ajuntament de Tarragona, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) i el l'Arquebisbat de Tarragona, que la setmana passada van signar un conveni de col·laboració en aquest sentit.

A principis de mes, està previst que els arqueòlegs aixequin el paviment de la nau central de la catedral: en total uns **25 metres quadrats** molt a prop de l'entrada principal del temple. És aquí on les **prospeccions** geofísiques fetes l'any 2007 van detectar grans estructures de pedra, a una profunditat de tres metres. Si les sospites dels arqueòlegs es confirmen, aquestes restes formarien part del **temple d'August**, la ubicació del qual, fins ara, és un dels misteris més importants de l'arqueologia.

Els **historiadors** saben de la seva existència gràcies a les fonts escrites i a les monedes que el reproduïen, tot i que fins ara no se n'ha trobat cap resta. Una situació que podria canviar segons els resultats que s'obtinguin durant les properes setmanes

La signatura del conveni, divendres passat a Tarragona

Excavaran una superfície de 25 m² de la catedral per buscar-hi el temple d'August

El paviment s'aixecarà a principi de juliol i el treball a la seu tarragonina es podrà seguir per internet

L'excavació arqueològica al subsòl de la catedral de Tarragona, que ha de permetre confirmar si s'hi amaga el temple romà en honor a l'emperador August, començarà a principi de juliol i durarà un mes. La intervenció, que impulsen l'Arquebisbat, l'ICAC (Institut Català d'Arqueologia Clàssica) i l'Ajuntament, consistirà a aixecar una superfície de més de 7 metres de longitud i 3 d'amplada del paviment de la catedral, en un tram molt pròxim a l'entrada principal de la seu. «Totes les evidències i tota la lògica ens indiquen que en aquest espai» s'hi trobaran els fonaments del temple romà, segons els arqueòlegs.

Si finalment l'excavació arqueològica determina que les grans estructures que s'amaguen sota l'actual catedral de Tarragona no corresponen al buscat temple romà en honor a l'emperador August, els arqueòlegs haurien de «buscar una altra via d'interpretació, perquè això és la ciència». «Però hi serà», augura l'arqueòleg Andreu Muñoz, codirector de les excavacions juntament amb Josep Maria Macias i Imma Teixell.

Els representants de les tres institucions que impulsen els treballs (la regidora de Patrimoni de Tarragona, Rosa Rosell; la directora de l'ICAC, Isabel Rodà, i el president del Capítol de la Catedral de Tarragona, Miquel Barberà) van signar ahir el conveni que ha de servir per coordinar la intervenció, pressupostada en 50.000 euros. Tots van coincidir a destacar la importància de l'acte: «És un dia que pot fer història; és un nou capítol en la història de Tarragona», destacava la directora de l'ICAC, Isabel Rodà. No en va, l'emplaçament d'aquest temple que van aixecar els tarragonins del segle I és encara avui dia «un enigma», segons Rodà. Se sap que va existir, per les fonts escrites i per les monedes que el reproduïen –un temple amb vuit columnes a la part frontal–. Però fins ara mai no se n'ha trobat cap resta.

El misteri es podria començar a resoldre a partir d'aquest juliol. A principi de mes començaran a aixecar el paviment de la nau central de la catedral. S'excavarà una superfície d'uns 25 metres quadrats, en un rectangle de més de 7 metres de longitud per 3 metres d'amplada. El paviment es desmuntarà pedra a pedra «i després es tornarà a restituir», apunta l'arqueòleg Josep Maria Macias.

Les prospeccions geofísiques que s'hi van dur a terme el setembre de l'any 2007 van determinar que al subsòl de la seu, en un tram de la segona volta, s'hi amaguen grans estructures de pedra, que podrien ser els vestigis de l'antic temple d'August. Les restes es podrien trobar en una profunditat d'uns tres metres sota terra. «No podem predir el que trobarem», apuntava ahir l'arqueòleg Andreu Muñoz, que, malgrat tot, està convençut que les estructures que es van localitzar corresponen al temple romà. A més, l'excavació també podria descobrir restes de l'antiga seu episcopal visigoda.

Seguiment per internet

Els treballs arqueològics, que duraran aproximadament un mes, es podran seguir a través d'un bloc, que es podrà consultar per mitjà del web de la revista *Sapiens*: «Setmanalment, s'hi penjarà informació sobre totes les tasques d'excavació a l'interior de la catedral. Volem transmetre els resultats a la població», apuntava la regidora Rosa Rosell. Per Rodà, si finalment descobreixen les restes del temple, «la troballa tindria un ressò internacional».

ARQUEOLOGIA ■ EN JULIO SE INICIA UNA EXCAVACIÓN EN EL SUBSUELO DE LA CATEDRAL

El templo de Augusto puede dejar de ser un enigma antes de un mes

La existencia o no del templo de Augusto en el subsuelo de la Catedral dejará de ser un misterio en julio. Pronto se conocerá la verdad de los restos pétreos detectados en septiembre de 2007 por un estudio realizado a partir de la aplicación del georradar.

POR **CARLES GOSÁLBEZ**

La primera semana del próximo julio se iniciará una intervención arqueológica justo en el eje central de la Catedral, con la apertura de una cata de siete metros de largo por tres de ancho. La investigación durará un mes.

El hallazgo de la base del templo de Augusto «sería muy importante para la ciudad», manifestó Isabel Rodà, directora del Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), quien aseguró que estamos viviendo «unos momentos emocionantes».

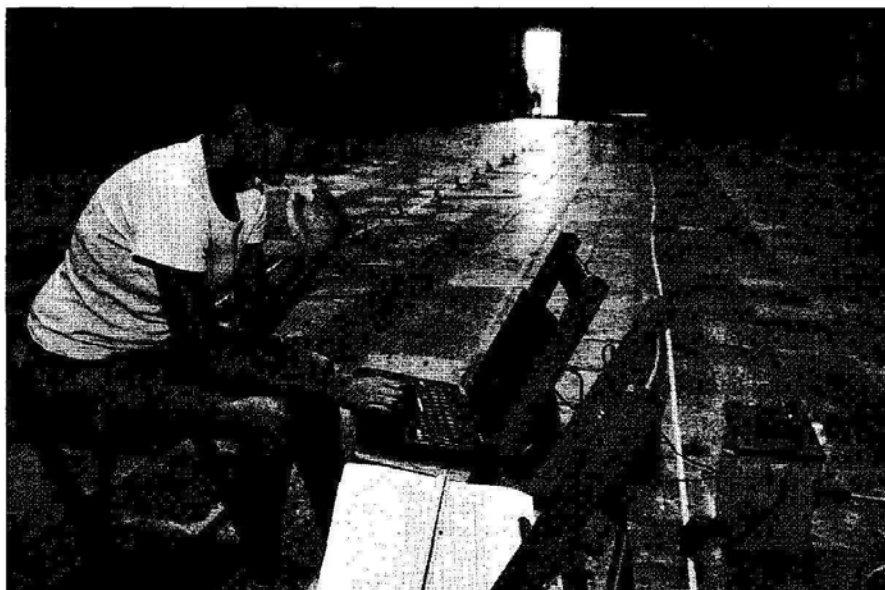
Rodà destacó que pocos templos romanos tenían ocho columnas como el de Tarraco. Durante dos años «Augusto despachaba en esta ciudad, tiempo en que fue la capital del Imperio».

La teniente de alcalde de Patrimoni, Rosa Rossell, declaró en rueda de prensa celebrada en el ábside de la Catedral que «esperamos encontrar lo que buscamos, aunque sean los cimientos del templo de Augusto».

Rossell anunció que los ciudadanos podrán hacer un seguimiento de la excavación mediante una página web de la revista Sàpiens. «Queremos que haya transparencia», dijo.

Tres codirectores

La intervención en el subsuelo de la Catedral estará dirigida por los arqueólogos Josep Maria Macias (Institut Català d'Arqueologia Clàssica), Imma Teixell (Ayun-

El estudio con georradar del subsuelo de la Catedral se hizo el mes de septiembre de 2007. FOTO: TXEMA MORERA/DT

tamiento) y Andreu Muñoz (Arquebisbat de Tarragona).

Macias declaró que «no vamos a ciegas, pero nos falta la evidencia de la existencia del templo de Augusto», mientras que Muñoz remarcó que si no se alcanza el objetivo perseguido y no sale nada «también será importante desde un punto de vista científico». Esta tesis fue compartida por los tres profesionales de la arqueología.

La importancia de los restos que afloren determinará qué medida se adopta en un futuro. Es seguro que una vez finalizada la excavación se procederá a cubrir el espacio afectado por la excavación con las mismas piedras que hay en la Catedral y que se serán numeradas para recuperar el estado actual del piso.

■■■

carlesg@diaridetarragona.com

CONVENIO A TRES BANDAS

Barbarà: 'Es un día histórico'

El ábside de la Catedral fue escenario ayer de la firma de un convenio a tres bandas. En la rúbrica intervinieron mosén Miquel Barbarà, en representación del Arquebisbat; la presidenta del ICAC, Isabel Rodà, y la teniente de alcalde de Patrimoni, Rosa Rossell.

Mosén Barbarà manifestó que el de ayer puede convertirse en «un día histórico» para Tarragona. Expresó su satis-

facción por la firma de un convenio que «permitirá un trabajo conjunto que esperamos sea muy importante».

El convenio implica una inversión de 50.000 euros en la excavación, más otros 5.000 que se destinarán a la publicación de un libro sobre los resultados que arroje la investigación arqueológica.

La financiación correrá a cargo del Ayuntamiento y del

ICAC, mientras que «la Iglesia pone el edificio», dijo Rossell.

El Arquebisbat contempla la posibilidad de organizar jornadas de puertas abiertas para mostrar los restos que aparezcan en el subsuelo de la Catedral.

El arqueólogo Andreu Muñoz comentó que «no podemos predecir qué encontraremos, pero sabemos que hay estructuras a tres metros de profundidad».

El templo de Augusto puede dejar de ser un enigma antes de un mes

La existencia o no del templo de Augusto en el subsuelo de la Catedral dejará de ser un misterio en julio. Pronto se conocerá la verdad de los restos pétreos detectados en septiembre de 2007 por un estudio realizado a partir de la aplicación del georradar

La primera semana del próximo julio se iniciará una intervención arqueológica justo en el eje central de la Catedral, con la apertura de una cata de siete metros de largo por tres de ancho. La investigación durará un mes.

El hallazgo de la base del templo de Augusto «sería muy importante para la ciudad», manifestó Isabel Rodà, directora del Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), quien aseguró que estamos viviendo «unos momentos emocionantes». Rodà destacó que pocos templos romanos tenían ocho columnas como el de Tarraco. Durante dos años «Augusto despachaba en esta ciudad, tiempo en que fue la capital del Imperio».

La teniente de alcalde de Patrimoni, Rosa Rossell, declaró en rueda de prensa celebrada en el ábside de la Catedral que «esperamos encontrar lo que buscamos, aunque sean los cimientos del templo de Augusto». Rossell anunció que los ciudadanos podrán hacer un seguimiento de la excavación mediante una página web de la revista Sàpiens. «Queremos que haya transparencia», dijo.

Tres codirectores

La intervención en el subsuelo de la Catedral estará dirigida por los arqueólogos Josep Maria Macias (Institut Català d'Arqueologia Clàssica), Imma Teixell (Ayuntamiento) y Andreu Muñoz (Arquebisbat de Tarragona).

Macias declaró que «no vamos a ciegas, pero nos falta la evidencia de la existencia del templo de Augusto», mientras que Muñoz remarcó que si no se alcanza el objetivo perseguido y no sale nada «también será importante desde un punto de vista científico». Esta tesis fue compartida por los tres profesionales de la arqueología.

La importancia de los restos que afloren determinarán qué medida se adopta en un futuro. Es seguro que una vez finalizada la excavación se procederá a cubrir el espacio afectado por la excavación con las mismas piedras que hay en la Catedral y que serán numeradas para recuperar el estado actual del piso.

La recerca del temple d'August es podrà seguir per internet

La intervenció arqueològica al subsòl de la Catedral s'iniciarà el mes de juliol i tindran un blog específic a l'espai virtual de la revista Sàpiens

"És un dia històric per a Tarragona". El degà-president del Capítol de la Catedral de Tarragona, Miquel Barbarà, no exagerava. Aquest divendres s'ha signat el conveni que ha de permetre l'excavació per desvetllar finalment si sota l'actual temple es troba el d'August. Les obres s'iniciaran el proper juliol amb una durada aproximada d'un mes i es podran seguir els seus avenços periòdicament per internet a través d'un blog associat a la revista Sàpiens. Ara bé, què passarà si es troba l'evidència física? Doncs llavors es tancaria una incògnita per obrir-ne una altra.

L'Ajuntament de Tarragona i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) aportaran 50.000 euros i el treball dels seus arqueòlegs per excavar una cata de set metres de longitud i tres d'amplada a la portalada de la Catedral, sota el segon tram de volta de la nau central. Aquest és l'espai on es van evidenciar l'existència de restes premonitòries durant les prospeccions geofísiques i tomografies realitzades l'any 2007. Les tècniques modernes utilitzades llavors, que podrien comparar-se a la tecnologia del sonar, va dibuixar en dues dimensions un espai que correspondrien a la planta del temple d'August.

Juntament amb consistori i institut, la tercera pota del conveni és el capítol catedralici, que permet foradar el centre de culte de forma paral·lela a l'inici de les obres de la quarta fase de la restauració conscient de que "les seves dimensions abasten més enllà de les espirituals i entren plenament en les culturals, artístiques i històriques", segons Barbarà.

El conveni incorpora un seguit d'addendes entre les quals destaca la reserva de 5.000 euros suplementaris per a la publicació dels treballs de recerca així com la creació d'una comissió de seguiment on hi seran presents els arqueòlegs de l'Ajuntament, Immaculada Teixell, de l'ICAC, Josep Maria Macias i de l'Arquebisbat, Andreu Muñoz. L'excavació

tindrà totes les garanties científiques, amb els arqueòlegs titulars acompanyats per un equip de 3 auxiliars i sis estudiants a peu de canó i amb una banqueta formada per diversos científics i arqueòlegs universitaris de guàrdia pendents del que pugui sortir. Però alhora esdevindrà gairebé una pel·lícula d'Indiana Jones, perquè es podrà

consultar periòdicament on-line a través dels blogs associats a la revista Sàpiens i als enllaços previstos des de la web municipal. Una novetat que permetrà garantir "la transparència i claredat informativa" juntament amb la possibilitat de realitzar jornades de portes obertes, en paraules de la tinent d'alcalde de Patrimoni, Rosa Rossell.

L'objectiu principal de l'excavació és demostrar físicament l'existència d'un temple "que va esdevenir exemple per totes les províncies de l'Imperi Romà en paraules del gran historiador Tàcit" gràcies a la monumentalitat de les vuit columnes de la seva façana segons queda documentat en monedes de l'època, tal i com va assenyalar la directora de l'ICAC, Isabel Rodà. Ara bé, no és l'únic, tenint present que les diverses estratificacions del subsòl poden ajudar a topar-se amb les restes de l'antiga seu episcopal visigoda. Entre d'altres coses perquè la construcció de l'actual Catedral medieval no va comportar el rebaix absolut dels elements precedents fins arribar a tocar roca.

Ara bé, quina pot ser la imatge real amb la que es poden trobar els arqueòlegs si finalment desvetllen la incògnita més ben guardada de la Tarraco romana i tornen a situar Tarragona en el centre del debat mundial sobre el major imperi de l'antiguitat? "Només els fonaments. Així de clar, perquè tant les columnes (una de les quals es conserva al Pretori) com el revestiment de marbre està documentat que van ser reutilitzats entre el final del segle IV i el segle VII per a la seva comercialització", explicava Macias. Tot i amb això, la plataforma de la planta, els sillars de pedra i les restes que puguin ajudar a la seva datació poden ser per sí soles el suficientment interessants com a deixar-les visibles. Sobre aquest tema, però, tots van voler ser prudents. Rossell es va limitar a dir que "ja es veurà", Barbarà va deixar clar que el conveni estipula que tot ha de quedar net i pulit quan passin les excavacions i durant l'any i mig de durada de les obres de restauració de la Catedral i només Rodà va insinuar la possibilitat d'instal·lar una plataforma de vidre.

La ubicació del temple d'August es podria desvetllar aquest estiu

El misteri de la ubicació del Temple d'August es podria desvetllar aquest estiu. Durant el mes de juliol es faran les excavacions arqueològiques a la catedral, que han de determinar si en el seu subsòl hi ha les restes d'aquest recinte de culte romà a l'emperador.

Els treballs estaran coordinats pels arqueòlegs de l'Ajuntament, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica i l'Arquebisbat. Les tres institucions han signat avui el conveni per tirar endavant les excavacions.

Es farà una cata de 21 metres quadrats a la nau principal de la catedral. Es perforarà en el punt on hi podria haver els fonaments de la façana del temple, segons els estudis geotècnics de fa dos anys.

La directora de l'ICAC, Isabel Rodà, destaca que la descoberta del temple d'August seria una gran fita en l'arqueologia.

L'arqueòleg de l'Arquebisbat, Andreu Muñoz, explica que la intervenció també servirà per estudiar l'evolució d'aquell espai al llarg dels segles: des que va ser un campament romà, fins a la catedral visigoda, prèvia a l'actual.

L'excavació durarà un mes, després del qual ja es podran presentar les conclusions.

El procés es podrà seguir per internet a través d'un blog vinculat a la revista Sapiens.

L'ICAC espera trobar els fonaments del temple de l'emperador August a la Catedral de Tarragona

En els primers dies de juliol, i durant un mes, començarà l'excavació arqueològica a l'interior de la basílica de la Catedral de Tarragona per conèixer què amaga el subsòl del temple i validar la prospecció geofísica realitzada el 2007. Mitjançant una fossa de set metres de longitud i tres d'ample, i a una profunditat aproximada d'un metre i mig, un equip d'especialistes espera trobar els fonaments del temple de l'emperador August a prop de l'entrada principal de la Catedral. "Les evidències indiquen que la hipotètica façana hauria d'estar aquí", ha avançat Andreu Muñoz, arqueòleg del capítol catedralici.

"No es tracta d'un temple qualsevol, sinó un monument emblemàtic la ubicació del qual s'ha buscat durant dècades i segueix sent una incògnita, era una construcció representada a les monedes amb un frontal de vuit columnes; seria un descobriment capital, amb repercussió mundial, perquè no hi ha molts com aquest", ha afirmat la directora de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), Isabel Rodà de Llanza.

L'investigador de l'ICAC, Josep Maria Macias, ha explicat que no es tracta d'una cerca a cegues, ja que els equips actuals són "hereus de diversos segles d'estudis i de recopilació d'informació i evidències físiques sobre el temple". Macias ha indicat que el tipus de fonamentació amb "plataformes de morter de calç amb pedra", i l'edat dels vestigis confirmarien la troballa.

L'arqueòloga municipal, Teixell Navarro, i el mateix Andreu Muñoz, han confirmat que no esperen trobar restes espectaculars, ja que els carreus, els elements decoratius i els revestiments de marbre van ser espoliats, de manera que no és previsible crear cap àrea visitable. "La intenció és tornar a tancar la fossa i deixar el paviment com estava".

Es tracta de la primera vegada que es fan servir aplicacions geofísiques per guiar un tast arqueològic, de manera que "la comunitat científica mira atentament aquesta col·laboració tecnològica", va afegir Muñoz.

Els avenços detallats dels treballs d'excavació, que requeriran de la supervisió d'un grup molt qualificat de fins a sis assessors científics en funció de les restes que vagin apareixent, es podrà seguir en un canal específic creat a la web de la revista científica *Sapiens* a finals de juny.

El conveni signat entre l'Ajuntament de Tarragona, l'ICAC i el Capítol Catedralici fixa un primer pressupost de 50.000 euros. Els resultats de l'excavació seran recollits en una publicació especialitzada.

Excavarán el subsuelo de Catedral de Tarragona en busca del templo de Augusto

EFE

El Arzobispado de Tarragona, el Instituto Catalán de Arqueología Clásica (ICAC) y el Ayuntamiento de la ciudad han suscrito hoy un convenio para excavar el subsuelo de la Catedral para localizar los cimientos de un templo romano dedicado al emperador Augusto.

Está previsto que el mes próximo se realice un sondeo rectangular en un espacio de 25 metros cuadrados del eje axial de la Catedral que, a la vez, reproduce los ejes axiales del posible templo de Augusto, de ocho columnas frontales, han informado fuentes de los tres organismos que intervendrán en la obra.

Una prospección geofísica realizada en el subsuelo de la Catedral de Tarragona en 2007 permitió localizar un recinto de ocho columnas frontales que se correspondería con el que aparece en una moneda del año 15 dC, por lo que los arqueólogos dan prácticamente por seguro que se trata del construido en honor del emperador romano.

La hipótesis de los expertos es que se trata de un templo de 25 por 40 metros, cuyos vestigios se encuentran a un metro y medio de profundidad bajo la actual nave central del edificio de culto.

La imagen tridimensional obtenida gracias a aquella prospección muestra un templo con una estructura de ocho columnas frontales, situado en el centro de una plaza porticada y que se levanta sobre un podium, los cimientos del templo, que todavía se conservan bajo el pavimento de la Catedral.

Estos resultados preliminares tendrán que ser corroborados mediante las próximas intervenciones arqueológicas selectivas.

El presidente del Cabildo de la Catedral de Tarragona, Miquel Bárbara, indicó en una rueda de prensa que hoy es "un día histórico".

En la misma línea, la directora del ICAC, Isabel Rodà, ha aseverado que "hoy comienza un nuevo capítulo de la historia de Tarragona" y ha recordado la importancia de este templo, "uno de los pocos documentados de ocho columnas frontales".

Ha recordado que el emperador Augusto residió en dos períodos distintos en Tarraco, desde donde "despachaba los asuntos y daba órdenes que llegaban a los tres continentes por los que se extendía el Imperio".

Ya en los "Anales de Tácito" queda documentada la existencia de un templo de culto dedicado al emperador Augusto en la antigua Tarraco, e incluso parece probado que una embajada tarraconense viajó a Roma en el siglo I dC, y obtuvo el permiso de Tiberio, sucesor de Augusto, para la construcción del recinto.

Un equipo de arqueólogos buscará en julio el templo del emperador Augusto bajo la Catedral de Tarragona

En los primeros días de julio, y durante un mes, comenzará la excavación arqueológica --cuyo convenio de ejecución se firmó ayer en el ábside de la Catedral de Tarragona-- en el interior de la basílica para conocer qué esconde el subsuelo del templo y validar la prospección geofísica realizada en 2007.

Mediante una fosa de siete metros de longitud y tres de ancho, y a una profundidad aproximada de un metro y medio, un equipo de especialistas espera encontrar los cimientos del templo del emperador Augusto cerca de la entrada principal de la Catedral. "Las evidencias indican que la hipotética fachada debería estar ahí", avanzó Andreu Muñoz, arqueólogo del capítulo catedralicio.

"No se trata de un templo cualquiera, sino un monumento emblemático cuya ubicación se ha buscado durante décadas y sigue siendo una incógnita; era una construcción representada en las monedas con un frontal de ocho columnas; sería un descubrimiento capital, con repercusión mundial, porque no hay muchos como éste", afirmó la directora del Instituto Catalán de Arqueología Clásica (ICAC), Isabel Rodà de Llanza.

El investigador del ICAC, Josep Maria Macias, explicó que no se trata de una búsqueda a ciegas, ya que los equipos actuales son "herederos de varios siglos de estudios y de recopilación de información y evidencias físicas sobre el templo". Macias indicó que el tipo de cimentación con "plataformas de mortero de cal con piedra", y la edad de los vestigios confirmarían el hallazgo.

La arqueóloga municipal, Teixell Navarro, y el propio Andreu Muñoz, confirmaron que no esperan encontrar restos espectaculares, ya que los sillares, los elementos decorativos y los revestimientos de mármol fueron expoliados, por lo que no es previsible crear ningún área visitable. "La intención es volver a cerrar la fosa y dejar el pavimento como estaba".

Se trata de la primera vez en que se emplean aplicaciones geofísicas para guiar una cata arqueológica, por lo que "la comunidad científica mira atentamente esta colaboración tecnológica", añadió Muñoz.

Los avances detallados de los trabajos de excavación, que requerirán de la supervisión de un grupo muy cualificado de hasta seis asesores científicos en función de los restos que vayan apareciendo, podrá seguirse en un canal específico creado en la web de la revista científica 'Sapiens' a finales de junio.

El convenio firmado entre el Ayuntamiento de Tarragona, el ICAC y el Capítulo Catedralicio fija un primer presupuesto de 50.000 euros. Los resultados de la excavación serán recogidos en una publicación especializada.

Al juliol s'iniciarà la recerca del Temple d'August

Les excavacions arqueològiques al subsòl de la Catedral de Tarragona duraran un mes

A principis del mes de juliol s'iniciaran les excavacions arqueològiques al subsòl de la Catedral de Tarragona a partir d'un sondeig a l'interior de la nau central per detectar les estructures del possible Temple d'August. Les intervencions arqueològiques duraran un mes i es realitzaran al mateix temps en que es desenvolupen les obres de restauració de l'interior de la Catedral.

El subsòl de la Catedral pot conservar, segons els indicis arqueològics actuals, vestigis dels edificis de culte anteriors a la construcció de la Seu medieval que poden estar relacionats amb el culte a l'emperador romà o bé amb la seu episcopal visigoda. Al 2007 es va realitzar una prospecció geofísica que evidencia que la construcció de la Seu medieval no va comportar el rebaix absolut dels elements precedents fins arribar a la roca. Per tant, es presumeix la presència d'estratigrafia arqueològica entre les naus centrals i laterals, així com entre la nau central i l'entrada al temple medieval. En aquest sentit és un fet atendible la presència d'un temple de culte imperial a l'eix axial de la Catedral.

Davant aquest fet, el Capítol de Catedral, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) i la Conselleria de Patrimoni de l'Ajuntament de Tarragona han signat aquest divendres un acord per la realització d'aquesta primera actuació arqueològica, formalitzant també la intenció de les tres institucions de portar a terme la publicació dels treballs realitzats. Els arqueòlegs Andreu Muñoz del Capítol de la Catedral, Josep M. Macias de l'ICAC i Imma Teixell de l'Ajuntament seran els coordinadors de les excavacions.

L'actuació consistirà en la realització d'un sondeig rectangular a l'eix axial de la Catedral que a la vegada, reproduïx els eixos axials del possible Temple d'August i del recinte sacre del Concilium Provinciae. La superfície d'excavació se situarà entorn els 25 metres quadrats.

La consellera de Patrimoni, Rosa Rossell, ha explicat que esperen trobar les fonamentacions del Temple d'August "com a mínim" i així conèixer més sobre la Tarraco Romana. També ha manifestat que la Revista Sapiens penjarà a la seva web de manera setmanal totes les explicacions sobre les tasques que es realitzin. A banda, el projecte tindrà les seves publicacions posteriors i es realitzaran jornades de portes obertes.

Per la seva part, la Dra. Isabel Rodà, directora de l'ICAC, ha manifestat que era un dia històric perquè s'inicia un capítol nou en la història de Tarraco, tot destacant l'entesa institucional per poder saber què hi ha al subsòl de la Catedral i poder descobrir si realment és el Temple d'August, un dels edificis més emblemàtics que va situar Tarragona com la capital de l'Imperi Romà.